

Alina Kaipainen

JULKAISU ELÄIMEN INSTAGRAM- PROFIILISSA

Tekstilaji ja näkökulma

Informaatiotieteiden ja viestinnän tiedekunta

Pro gradu -tutkielma

Helmikuu 2022

TIIVISTELMÄ

Alina Kaipainen: Julkaisu eläimen Instagram-profiilissa : Tekstilaji ja näkökulma
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Kielten maisteriohjelma, suomen kielen opintosuunta
Helmikuu 2022

Tässä sosiaalisen median kieleen keskittyvässä tutkimuksessa pyritään selvittämään luokitteluun perustuvan aineistolähtöisen sisällönanalyysin sekä lähiluvun keinoin, millainen tekstilaji on eläimelle osoitetussa Instagram-profiilissa esiintyvä julkaisu. Aineistona tutkimuksessa on 255 eläimen profiilissa esiintyvää Instagram-julkaisua, jotka on kerätty 51:stä eri profiilista. Tekstilajista, joka esiintyy eläimen omaksi merkityssä profiilissa, mutta on aina ihmisen kirjoittama, selvitetään myös sen näkökulmaa. Näkökulman selvittämiseksi aineistosta tarkastellaan erilaisia referoinnin keinoja sekä aineiston persoonamuotoisia verbejä, tekstilajin tarkastelussa verraten uutta tekstilajia tarkastellaan suhteessa jo paremmin tunnettujen tekstilajien – mainos, päiväkirja, kuvateksti, postikortti ja chat-viesti – piirteisiin. Aineistoa on tarkasteltu sekä määrällisesti että laadullisesti. Eläinten profiilien Instagram-julkaisuissa näkyviä ääniä on selvitetty myös analysoimalla julkaisuissa esiintyviä referoinnin keinoja.

Verbien persoonamuotoja tarkastellessa on otettu huomioon vain sellaiset verbin esiintymät, jotka viittaavat elolliseen olentoon. Tutkimusaineistossa eniten esiintyy verbin yksikön ensimmäisessä persoonassa olevia verbejä. Näistä suurin osa on eläimeen viittaavia. Myös toiseksi eniten aineistossa esiintyvistä yksikön kolmannen persoonan verbimuodoista suurin osa viittaa eläimeen. Tämä on mahdollista, koska julkaisut ovat keskenään hyvin erilaisia, eivätkä verbimuodot sulje toisiaan pois. Eläimen profiilissa esiintyvissä julkaisuissa eläin siis esiintyy useammin minäkertojana, mutta kertoja myös viittaa siihen useammin verbin yksikön kolmannella persoonalla, eli eläin on useimmin puheen kohteena. Muita verbin persoonamuotoja esiintyy aineistossa yksikön ensimmäiseen ja kolmanteen verbimuotoon nähden vähemmän. Niillä viitataan kuitenkin esimerkiksi eläimen elämänpiiristä ulkopuolisiin eläimiin sekä julkaisujen lukijoihin.

Tutkimuksen kautta voidaan ajatella eläimen Instagram-profiilissa esiintyvän julkaisun olevan hyvin monipuolinen teksti, jolle on haastavaa asettaa yksiselitteisiä kielellisiä piirteitä. Tekstilajin tulkintaa ohjaa vahvasti sen tunnistettava julkaisualusta. Aineiston eri julkaisut eroavat toisistaan suurestikin. Niissä on muihin tekstilajeihin tyypillisesti yhdistettyjä piirteitä. Tekstilajille voidaan sen oletetun käyttötarkoituksen ja muihin tekstilajeihin yhdistettävien piirteiden perusteella määritellä tässä tutkimuksessa viisi tyyppiä: *toivottava, kaupallisia tarkoituksia sisältävä, pelkistetty, arkea selostava ja seuraajien kanssa vuorovaikutukseen pyrkivä julkaisu*. Tässä tutkimuksessa luotu tyypittely ei kuitenkaan ole aukoton tai yksiselitteinen, yksi julkaisu voi esimerkiksi sisältää monen julkaisutyypin piirteitä.

Avainsanat: Sosiaalisen median kieli, Instagram, Instagram-julkaisu, tekstilaji, genre, referointi, fokalisaatio, näkökulma.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkimusaihe ja tavoitteet	1
1.2 Tutkimuskysymykset	2
1.3 Aiempi tutkimus	2
1.3.1 Genreanalyysi	2
1.3.2 Multimodaalinen teksti	6
1.3.3 Fokalisaatio	7
1.3.4 Referointi	8
2 KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELEMINEN	11
2.1 Sosiaalinen media	11
2.1.1 Alustan asettamat rajoitteet	11
2.1.2 Sosiaalisen median kieli	12
2.2 Instagram-julkaisun tekstilaji	13
2.2.1 Eläimen profiilin Instagram-julkaisu, tyypillisen julkaisun osat	13
2.2.2 Tekstilajin muista teksteistä erottavat piirteet	15
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	17
3.1 Tutkimusmenetelmät	17
3.2 Aineisto	17
3.3 Luotettavuus ja eettisyys	18
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET	20
4.1 Eläimen profiilin Instagram-julkaisuun verrattavat tekstilajit	20
4.1.1 Mainos	20
4.1.2 Päiväkirja	23
4.1.3 Kuvateksti	25
4.1.4 Postikortti	27
4.1.5 Chat-viesti	31
4.1.6 Tekstilajien piirteiden sekoittuminen ja tulkinta	35
4.2 Eläinten Instagram-julkaisujen tyypit	36
4.3 Julkaisujen fokalisaatio – Kuka puhuu, kenen ääni kuuluu?	38
4.3.1 Eläinten Instagram-profiilien julkaisujen minäkertoja	38

4.3.2 Äänien referointi	40
4.4 Kenestä julkaisuissa puhutaan? – verbin eri persoonamuodot.....	42
4.4.1 Verbien yksikön ja monikon kolmannet persoonamuodot.....	43
4.4.2 Verbin monikon ensimmäinen persoona	45
4.4.3 Verbien yksikön ja monikon toiset persoonamuodot	47
4.4.4 Luku kokoavasti – kuka puhuu, kenestä puhutaan?.....	49
5 LOPUKSI	52
LÄHTEET	55

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusaihe ja tavoitteet

Tutkimuksen aihe on sosiaalisen median – rajatun Instagramin – kieli sekä tekstilaji. Tutkimuksessa tarkastelen Instagramissa esiintyvää sosiaalisen median ilmiötä, eläinten henkilökohtaisia Instagram-profiileita. Tutkimuksen keskiössä ovat profiilien tuottamien julkaisujen tekstilajin piirteet sekä julkaisuissa käytetty näkökulma.

Instagram ja ylipäättään sosiaalisessa mediassa yleistyneet lemmikkien omat Instagram-tilit ovat verraten uusi ilmiö. Lemmikkien Instagram-tilit ovat suosittuja; joillakin suomalaisistakin tileistä – joihin tämä tutkimus rajautuu – on yli 20 000 seuraajaa. Koska Instagram on kuvanjulkaisusovellus, pääosassa ovat eläinten omilla Instagram-tileilläkin luonnollisesti kuvat ja videot, mutta tämän tutkimuksen keskiössä on, miten kirjoitettua kieltä käytetään osana tätä multimodaalista tekstiä.

Eläimen oman Instagram-tilin kielen tarkasteluun liittyy myös keskeisesti näkökulma siitä, kuka puhuu. Tällaisessa tilanteessa on mielenkiintoista tarkastella sitä, miten eläimestä puhutaan ja miten ihmisestä puhutaan eläimen näkökulmasta. Eläimen Instagram-tilin ja sen julkaisujen takana on kuitenkin luonnollisesti ihminen, joten mielenkiintoista on, miten ihminen referoi tai kielentää eläimen ajatusmaailmaa. Instagram on julkaisualustana kaikille saavutettava. Instagramin kielen takana eivät siis useinkaan ole ammattikirjoittajat, mikä on tutkimuksen kannalta mielenkiintoista.

Instagramin kieltä tutkittu vain vähän, vaikka Instagram sovelluksena on suosittu – vuonna 2021 suomalaisia käyttäjiä oli noin kaksi miljoonaa (Pönkä 2021). Tästä syystä voidaan ajatella, että Instagramin tekstilajilla ja käytetyllä kielellä on merkitystä ihmisten ajattelumaailmaan ja edelleen käyttäytymiseen. Uusien, sosiaalisessa mediassa syntyvien tekstilajien tunnistaminen ja määrittely on samasta syystä keskeistä. Instagram-julkaisu multimodaalisena tekstinä on mielenkiintoinen esimerkiksi äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen kannalta. Tekstilajeihin harjaantuminen on työstä, peruskoulun ja toisen asteen rooli onkin tekstilajeihin tutustuttaessa suuri (Kalliokoski 2002: 159). Uuden tekstilajin piirteiden määrittelemisellä on siis merkitystä.

Tutkimuksen tavoitteena on muodostaa käsitys siitä, millainen tekstilaji eläimen profiilissa julkaistun Instagram-julkaisu on. Kyseessä on uusi tekstilaji, joka on syntynyt yhteisön tarpeesta. Sosiokulttuurisen kontekstin muuttuessa syntyy ja eriytyy uusia tekstilajeja samalla kun vanhoja sulautuu yhteen (Kalliokoski 2002: 147). Onkin mielenkiintoista tarkastella, miten eläimen profiilin

Instagram-julkaisu vertautuu vakiintuneempiin tekstilajeihin. Lisäksi tutkimus selvittää, miten julkaisun kertoja ja siten näkökulma vaihtelee eläimen ja ihmisen välillä, vaikka ihminen onkin aina eläimen profiilin takana.

1.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimukselle muodostetut tutkimuskysymykset ovat siis seuraavat:

1. Millaisiin tyypeihin eläinten Instagram-tilien julkaisut jakautuvat käyttötarkoituksensa ja muihin tekstilajeihin verrattavien piirteidensä perusteella?
2. Kuka on julkaisujen tekstien kertoja?
  - a) Millä tavalla eläimen ja ihmisen ajattelua on lainattu julkaisuissa?
  - b) Kuinka verbin eri persoonamuotoja on käytetty julkaisuissa?

1.3 Aiempi tutkimus

1.3.1 Genreanalyysi

Tekstilajin määritelmä (esim. Swales 1990: 58; Karvonen 1995) on tietyssä yhteisössä vakiintunut tekstijoukko, jolla selkeästi määriteltävissä oleva päämäärä ja yhteisön tuntema nimi. Nimen tulee olla yhteisön itsensä keksimä ja tekstilajilla kaikkien tuntema tavoite. Tekstilajia määrittää myös, kuka sen kirjoittaa, missä se julkaistaan ja ketkä sitä lukevat. Saman tekstilajin tekstit ovat toisistaan eroavia, toiset protyyppisempiä tekstilajin edustajia kuin toiset, koska keskiössä eivät ole yksittäiset tekstilajin piirteet vaan sen päämäärät (Mäntynen 2005: 259).

Saukkonen (2001: 190) puhuu tekstilajista kognitiivisena tilannekehystyyppinä. Tekstilajissa yhdistyvät kulttuurinen ja kognitiivinen tilanneskeema sekä tietyt kielelliset ominaisuudet, joita tekstillä on, kaikilla tekstilajeilla omansa. Saman tekstilajin tekstejä ohjaa sama skeema, mutta se toteutuu teksteissä hieman eri tavoin. Kuten aikaisemmassakin määritelmässä, tässäkin tekstit poikkeavat toisistaan – niissä on variaatiota sen mukaan, miten kirjoittajat skeemat toteuttavat. Myös Bahtinin (1986: 64) mukaan genressä on kyse suhteellisen vakiintuneesta ilmaisutyyppistä, joka esiintyy tietyssä kielenkäyttötilanteessa eli kontekstissa. Bahtinkin näkee genren määritelmän hyvin laaja-alaisesti. Kirjoittajan ja lukijan tietoisuus genrestä johtaa valintoihin, joihin vaikuttavat tilanne ja sen luonne, puheenaihe ja osallistujien väliset suhteet.

Voidaan siis sanoa, ettei kysymys siitä, mikä on teksti tai mikä tekee tekstistä tekstin, ole helppo. (Tutkinut kuitenkin esim. Enkvist 1975). Tästä syystä realistisemmaksi kysymyksen asette-

luksi on muodostunut, mikä tekee kustakin tekstilajista juuri oman tekstilajinsa edustajan. Kysymyksen selvittämiseksi on päädytty tarkastelemaan valitun tekstilajin rakenteellisia ja funktionaalisia samankaltaisuuksia. Näiden lisäksi on tutkittu, millainen on tekstilajin muutos ajassa, millainen on sen tuottamisprosessi ja millainen on sen vastaanotto sosiaalisena toimintona. (Kalliokoski 2002: 148)

Rakenne on yksi tekstilajia määrittelevä piirre. Kyse on siis siitä, millaisia rakenteellisia osia tiettyä tekstilajia edustava teksti voi sisältää ja mitä se tavallisesti sisältää (Mäntynen 2005: 260). Tekstilajit nähdään tällöin eräänlaisina makrorakenteina. Esimerkiksi kertomuksen rakenne koostuu laajimmillaan orientaatiosta, komplikaatiosta, tapahtumista, resoluutiosta, evaluaatiosta ja codasta (esim. Labov 1972: 359–370). Kuitenkin vain osa näistä – orientaatio, komplikaatio ja resoluutio – ovat narratiiviselle tekstilajille pakollisia (Paltridge 1999: 107–112). Jotkin kielelliset ilmiöt ovat erityisen tavanomaisia tietyille tekstilajeille (Mäntynen 2005: 262). Esimerkiksi referointia käytetään vakiintuneesti tieteellisissä teksteissä, käskylauseet taas ovat tyypillisiä mainoksen teksteissä.

Tekstilaji on sosiokulttuurinen käsite. Me tunnistamme piirteet, jotka ovat tyypillisiä eri tekstilajeille: pääkirjoituksille, saarnoille tai rap lyriikalle. Nämä tunnistamamme piirteet – niin sanastolliset, kieliopilliset kuin tekstuaalisetkin – ovat muotoutuneet yhteiskuntamme sosiaalisten käytäntöjen kautta (Kalliokoski 2002: 147). Myös Hallidayn mukaan tekstilajilla tarkoitetaan yleistystä, joka tehdään toisiaan muistuttavien tekstien esiintymien pohjalta (Shore 2012b: 160). Hallidayn teoriassa tekstilajit ja rekisterit ovat samalla niin ikään sosiokulttuuristen instituutioiden ja toimintatapojen todentumia.

Koska tekstilajit ovat sosiokulttuuristen toimintatapojen toteutumia, niiden tarkasteluun kuuluu läheisesti tilannekonteksti. Tilannekontekstia tarkastellaan abstraktien muuttujien – alan, osallistujaroolin ja ilmenemismuodon – kautta. Tekstitutkimuksessa tekstejä tarkasteltaessa *ala* tarkoittaa sosiaalista toimintaa, jonka osana teksti on, *osallistujarooli* taas tarkoittaa niitä sosiaalisia rooleja, jotka ovat tekstin tilanteen kannalta olennaisia, viimeisimpänä *ilmenemismuoto* tarkoittaa sitä, miten kieli toimii tilanteessa. Nämä muuttujat Halliday loi alun perin tekstin rekisterin tarkempaa kuvaamista varten. (Shore 2012b: 135; 160).

Genre ja rekisteri

Genre tarkoittaa yksinkertaisimmillaan tekstin lajia, rekisteri taas tietyssä tilannetyypissä käytettyä kielen osapotentialia (Shore 2012a: 150). Genre ja rekisteri tarkoittavat eri koulukuntien teorioissa kuitenkin hieman eri asioita. Shore (2012a: 151) viittaa artikkelissaan Sydneyn koulukuntaan, jonka määritelmän mukaan genre on tekstin sosiaalinen tehtävä ja rekisteri taas yläkäsite, jolla viitataan

aikaisemmin mainittuihin tilannekohtaisiin muuttujiin – alaan, osallistujarooliin, ilmenemismuotoon ja niiden yhdistelmiin.

Rekisteri on osapotentiaali. Se tarkoittaa, että tekstilajiin on sidottu tietty valikoima kielen sanastollisista ja kieliopillisista voimavaroista. Me esimerkiksi käytämme kielen rakenteita ja tyylejä eri tavoilla, kun kirjoitamme ruokaohjeen, chat-viestin, pääsykoevastauksen, runon tai sähköpostiviestin. Keskeistä on, miten kussakin tilanteessa hyödynnetään kielen koko potentiaalia, kun pyritään tiettyyn merkitykseen. (Shore 2012b: 160). Tekstilajin konventiot muodostuvat ja muuttuvat kielenkäyttöyhteisön tarpeiden ja normien mukaan kunkin lajin tradition pohjalta (Kalliokoski 2002: 147).

Hasanin (1989: 61–62; 2009: 186) tutkimusten tavoite on esimerkiksi ollut selvittää, mikä on yhteistä samaan rekisteriin kuuluvien tekstien rakenteille. Hän määrittelee tutkimuksessaan yleisen rakennepotentiaalin käsitteen. Siihen kuuluu välttämättömiä ja valinnaisia jaksoja, jotka määrittelevät tekstin lajinsa ja tyyppinsä edustajiksi. Hasan esittää tutkimuksessaan myös arvion tekstin sosiaalisen tilanteen merkityksestä, joka on yksi aikaisemmin mainituista tilannekohtaisista muuttujista, joiden mukaan tekstejä luokitellaan. (Shore 2012a: 150).

Genreistä puhuttaessa voidaan myös erotella makrogenrejä, eli muita genrejä sisältäviä genrejä (Martin & Rose 2008: 218). Tyypillinen esimerkki makrogenrestä ovat oppikirjat, jotka ovat jo itsessään yksi genre, mutta sisältävät tämän lisäksi muita genrejä, kuten uutinen, referaatti, dialogi tai kirje. Toisaalta voidaan puhua myös genreperheestä, joka tarkoittaa, että jotkut genret muistuttavat toisiaan ja voidaan siksi luokitella kuuluvaksi samaan ryhmään (Martin & Rose 2008). Esimerkiksi kertomuksien alakategoriaan voisivat kuulua satu, mukaelma tai kasku (Shore 2012a: 153).

Diskurssintutkimuksen taustaa: funktionaalinen teoria

Yksi käyttökelpoinen tekstilajin määrittelyn tapa on tarkastella tekstilajia ulkoisten kriteerien perusteella: Mitä teksteillä tehdään? Mikä on samaan tekstilajiin kuuluvien tekstien yhteinen tavoite? Millainen on tekstilajin rakenne? Entä muoto? Sisältö? Kohdeyleisön samankaltaisuus? (Swales 1990: 58). Kieltä käytetään eri tilanteissa eri tavoin sillä perusteella, mikä on kuhunkin tilanteeseen sopivaa. Tästä syystä on tärkeää pohtia kielisysteemin ja kielenkäytön välistä suhdetta. (Shore 2012a: 131). Funktionaalaisella lähestymistavalla tarkoitetaan kielentutkimuksen suuntausta, jonka selvittää, miten kieli toimii sosiaalisen vuorovaikutuksen välineenä. Tutkimuksen keskiössä on siis kielenkäyttö ja kieli sosiaalisena ilmiönä. Funktionaalisuus on koulukunnan tai teoriamallin sijasta kuitenkin ennemminkin lähestymistapa kieleen. Ei siis ole olemassa vain yhtä funktionaalista lähestymistapaa vaan monia suuntauksia. (Luukka 2000: 135; 137).

Ensimmäisten funktionaalisten tutkimusten (esim. Malinowski 1923, Firth 1957, Jakobson 1960) tavoitteena oli selvittää, miten yhteisön jäsenet käyttävät puhuttua kieltä erilaisiin tarkoituksiin. Tällaisia tarkoituksia olivat esimerkiksi asenteiden ilmaisu, vaikuttaminen, suhteiden ylläpito ja kielestä puhuminen. Käytännössä tutkijat esittivät erilaisia funktioluokituksia, joiden perusteella oli mahdollista analysoida ja ryhmitellä ilmausten funktioita. Funktion katsottiin olevan siis ennen kaikkea ilmauksen ominaisuus. Tutkimusten lähtökohtana oli, että kielen rakenteet määräytyivät niiden tehtävien kautta, joita niillä oli kussakin yhteisössä. Kulttuuri, tilanne, kielen käyttäjä, non-verbaaliset viestit ja puheenaihe vaikuttivat siis ilmaukseen. (Luukka 2000: 137). Kontekstin ominaisuudet ja niiden erot selittävät kielenkäytön variaatiota (Halliday 1978).

Funktionaalista näkökulmasta kielen rakenne, merkitys ja käyttö kuuluvatkin kiinteästi yhteen, joten kieliä ei ole mielekäästä kuvata kontekstista irrallaan. Enemmän kuin abstraktin kielisysteemin säännönmukaisuuksia tai kielijärjestelmän sisäisen rakenteen kuvausta, funktionaalisen kuvauksen tavoite on tarkastella kieltä merkityspotentiaalina, kielen ja kontekstin suhdetta sekä ryhmien ja yhteisöjen kielenkäyttötapoja. Keskiössä on siis kielen käytön ja merkityksen rakentumisen selittäminen. (Luukka 2000: 138–140).

Funktionaalisen ajattelutavan mukaan kielen rakenteet ovat alisteisia merkitykselle, sillä jokaisella kielen piirteellä ja valitulla rakenteella on funktio merkityksen välittämisessä (Luukka 2000: 141). Funktionaalinen kielen tarkastelu eteneekin merkityksestä muotoon eikä toisin päin (Halliday 1985). Formalistista ja funktionaalista ajattelutapaa ei voi silti täysin erottaa toisistaan, koska kielen rakenteellista – mutta myöskään sen sosiaalista – luonnetta ei voi kiistää, vaan molemmat on syytä ottaa huomioon kielitieteellisessä tutkimuksessa niitä sekoittamatta. (Luukka 2000: 142–143).

Systeemis-funktionaalinen näkökulma tekstiin

Vaikka ensimmäiset funktionaaliset kielentutkimukset keskittyivätkin puhuttuun kieleen, soveltuu systeemis-funktionaalinen kielentarkastelu kirjoitetun tekstin analyysiin, koska teksti on sosiaalisen kanssakäymisen lingvistinen muoto. Tekstissä merkitykset kehittyvät jatkuvasti, kuin prosessinomaisesti, jolloin merkitykset yhdistyvät sekä samanaikaisesti että ajallisesti peräkkäin. (Heikkinen 2012: 65)

Halliday (jaottelun esitellyt esim. Shore 2012b: 161) on esittänyt kolme metafunktiota sille, missä tarkoituksissa kieltä tekstissä käytetään:

1. Kieltä käytetään konstruktoimaan – eli kuvaamaan ja luomaan kuva – kokemus- ja mielikuvitusmaailmamme. (ideationaalinen eli representaatiivinen metafunktio)

2. Kieltä käytetään yhtäältä luomaan ja ylläpitämään sosiaalisia suhteita ja toisaalta suhtautumaan omiin ja toisen sanomisiin. (interpersoonainen eli intersubjektiivinen metafunktio)
3. Kieltä käytetään tekstin koossa pitämiseen. (tekstuaalinen metafunktio)

Kielellisillä valinnoillamme kuvaamme maailmaa ja kokemuksiamme, mutta myös rakennamme vuorovaikutusta ja merkityksiä kulloisessakin kontekstissa.

Heikkinen (2012: 65) viittaa tekstissään Christieen ja Unsworthiin (2000: 1–2), jotka toteavat, että kuten funktionaalisessa mallissa, myös systeemis-funktionaalisessa lähestymistavassa korostuu tekstien tarkastelu osana kontekstia – ei yksittäisinä ilmauksina. Diskurssisemantiikan tutkimusala keskittyy tekstien merkitysten tarkasteluun. Diskurssisemantiikalla viitataan Martinin (esitellyt esim. Shore 2012a: 153) teoriassa lausetta laajemmissa yksiköissä – eli teksteissä – reaalistuviin merkityksiin. Systeemis-funktionaaliseen näkökulmaan on siis myös yhdistettävissä diskurssi-analyysin konstruktionistinen suuntaus. Siinä keskeistä on, että diskurssi (teksti) on osana laajempaa sosiaalista kontekstia (Luukka 2000: 152). Systeemis-funktionaaliseen kielentarkastelulla on kuitenkin yhteyttä myös diskurssi-analyysin interaktionaalinen suuntaus, jonka keskiössä on vuorovaikutus. Tuottajalla ja vastaanottajalla on merkitystä, eikä merkitystenkään synnyttäminen ole siten vain tekstin tuottajan harteilla (Luukka 2000: 148).

1.3.2 Multimodaalinen teksti

Funktionaalinen teoria määrittelee kielen yhdeksi viestinnän välineeksi muiden joukossa, siksi sen avulla pyritään selvittämään, miten kieli toimii osana ihmisyyhteisöjen muita systeemejä, esimerkiksi kuvia, eleitä tai ääniä. (Luukka 2000: 139; Halliday 1978). Kun näitä systeemejä yhdistetään kielen kanssa, saadaan multimodaalisia tekstejä, jossa kieli on samanarvoista muiden elementtien kanssa tekstin merkityksen kannalta.

Merkitykset eivät rakennu ainoastaan kielellisten piirteiden avulla, vaan yhä suurempi osa viestinnästä on ei-kielellistä (Kuikka 2009: 38). Aikaisemmin esittelemäni kolme Hallidayn (esim. 2004: 29–31) systeemis-funktionaalisen teorian metafunktiota kielen merkitysten rakentumiseen – ideationaalinen, interpersoonainen ja tekstuaalinen – soveltuvat myös multimodaalisen tekstin tarkasteluun. Myös epäverbaaliset merkitysjärjestelmät sisältävät tiettyjä kielen piirteitä (Kuikka 2009: 42). Kun tekstiä tarkastellaan sekä visuaalisena että verbaalisena, on merkitysten rakentumista mahdollista tarkastella metafunktioittain seuraavasti (esim. Unsworth 2007):

1. Representoivilla tai ideationaalisilla verbaaleilla ja visuaalisilla resursseilla rakennetaan tapahtumien ja kokemusten luonnetta, niihin liittyviä osallistujia ja objekteja sekä olosuhteita, joissa toiminta tapahtuu.

2. Vuorovaikutteiset tai interpersoonaiset verbaalit ja visuaaliset resurssit rakentavat suhdetta puhujan ja kuulijan, kirjoittajan ja lukijan sekä visualisoijan ja katsojan välille.
3. Sommitelmaiset tai tekstuaaliset merkitykset koskevat puolestaan kuvan ja verbaalin tekstin informaatioarvoa tai suhteellista painotusta. (esitellyt Kuikka 2009: 43).

Kaikilla näillä kolmella metafunktiolla on oma arvonsa merkityksen rakentumisen näkökulmasta, kun tarkastellaan Instagramissa esiintyvää tekstilajia. On selvää, että Instagram-julkaisu on tekstilajina multimodaalinen.

1.3.3 Fokalisaatio

Yhden kuin useamman näkökulman kietoutuminen yhteen samassa tekstissä – moniäänisyys – on kielenkäytön keskeinen ominaisuus (Kalliokoski 2005: 10). Teksti on aina kirjoitettu jostakin perspektiivistä. Kertoja verbalisoi tämän perspektiivin, vaikka se ei olisi hänen. Fokalisoinnissa onkin kyse siitä, mistä näkökulmasta kertoja tarinansa esittää, tarkasteleeko hän henkilöitä ja tapahtumia omasta perspektiivistään vai siirtyykö hän kertomaan asioita ikään kuin toisen henkilön näkökulmasta. (Kalliokoski 2005: 32). Fokalisointi sekoittuu usein näkökulmaan. Nämä käsitteet voi kuitenkin erottaa fokalisoijan (fokalisoinnin välikappale) ja kertojan avulla. Fokalisoiija on se, joka näkee, kun taas kertoja on se, kuka puhuu. Fokalisaatio luo selkeyttä perspektiivin ja kerronnan erotteluun, koska näkökulmasta puhuttaessa kyseessä olisi harhaanjohtavasti vain näköaisti. Fokalisaatiossa otetaan näköaistin lisäksi huomioon kuitenkin myös kognitiivinen, emotiivinen ja ideologinen suuntautuminen. (Shlomith & Rimmon-Kenan 1991: 92).

Kuten aikaisemmin todettu, kerronnan ja näkemisen erotteleminen on merkittävää, kun halutaan selvittää, mistä perspektiivistä tarinaa kerrotaan. Kertoja ja fokalisoiija (näki) on kuitenkin helppo sekoittaa toisiinsa, koska on haastavaa kertoa tarinaa paljastamatta henkilökohtaista näkökulmaa. Kieli itsessään siis paljastaa puhujan. On mahdollista, että kertoja kertoo mitä toinen on nähnyt ja toisaalta kertojan on mahdollista vastata sekä puhumisesta että näkemisestä – kertomisesta ja fokalisoinnista. (Shlomith & Rimmon-Kenan 1991: 93)

Shlomith ja Rimmon-Kenan (1991: 94) pohtivat lapsen ääntä kertojana. Nämä havainnot ovat sovellettavissa eläimen kerronnan tarkasteluun. Kiinnostavaa on, että kieli välittää lapsen tai eläimen havaintoja; siinä on myös eläimelle tai lapselle ominaisia ilmauksia, mutta kieli ei silti ole kertojankaan kieltä. Tämä tapahtuu siitä syystä, että lapsi (tai varsinkaan eläin) ei pysty tuottamaan kokonaisia lauseita. Huomionarvoista on myös, että asioita saatetaan kuvata sellaisina kuin lapsi ne näki, mutta sanavarasto on selkeästi aikuisen. Kolmannen persoonan käyttäminen on myös huomi-

onarvoista, koska lapset kyllä tekevät näin itsestään puhuttaessa, vaikka toisaalta kolmannen persoonan käyttö viittaisi ulkopuoliseen kertojaan.

Tässä niin sanotussa kolmannen persoonan henkilökeskeisessä esitysmuodossa fokalisoijana on tietoisuuden keskus, kolmatta persoonaa taas käyttää kertoja. Fokalisointi ja kerronta erotellaan myös ensimmäisen persoonan retroperspektiivisissä kertomuksissa. Kuten kolmannen persoonan henkilökeskeisessä kerronnassa, kummassakin fokalisoija on henkilö esitetyssä maailmassa. Erottava asia on kertojan identiteetti. Fokalisointi ja kerronta ovat eri asioita, mutta ne voidaan myös yhdistää. (Shlomith & Rimmon-Kenan 1991: 95)

Tarinaan nähden fokalisointi on joko ulkoinen tai sisäinen. Ulkoinen se on silloin, kun tarinassa on kertova agentti (myös minäkertojana). Tällöin kertojan ja henkilön välisen ajallisen ja psykologisen etäisyyden tulee olla minimaalinen ja tarinan tulee olla välitetty pikemminkin kertovan kuin kokevan minän havainnoimana. Fokalisointi on sisäinen, kun tarinan ympäristöä tarkastellaan sen sisältä käsin. Kyseessä on tällöin henkilöfokalisoija. Myös fokalisoitu voidaan nähdä ulkoa tai sisältä käsin: kuvaillaanko esimerkiksi pelkästään fokalisoidun ulkoisia tekemisiä vai myös hänen ajatuksiaan siitä, mitä tapahtuu. Fokalisoinnin on mahdollista vaihdella kertomuksen aikana. (Shlomith & Rimmon-Kenan 1991: 96–99)

Fokalisointi itsessään on ei-verbaalista, mutta kuten kaikki muukin tekstissä, sekin ilmaistaan kielellä. Tekstin kieli on kertojan, mutta fokalisoinnilla sitä voidaan peittää erillisen agentin havainnoilla. Sekä kertojasta erillisen fokalisoijan läsnäolo että siirtymä fokalisoijasta toiseen on siis mahdollista osoittaa kielellisin keinoin. Kielellisiä keinoja tähän ovat ainakin nimeäminen, sanasto, syntaksi ja ajallisesta kongitiivisesta etäisyydestä viestiminen, joka aiheuttaa ulkoisen fokalisaation. (Shlomith & Rimmon-Kenan 1991: 106–108).

Fokalisoinnin käsitettä on mahdollista myös kritisoida. Fokalisointi ei nimittäin pelkästään liity tarinan ja kerronnan aspekteihin, vaan oikeastaan sisältyy niihin. Tällöin fokalisoinnilla ei itse asiassa olisi tekstin analyysissä osaa. Jos fokalisoija on henkilö tarinan sisällä, hänen havaintonsa ja toimintansa ovat osa tarinaa. Jos taas fokalisoija on kertoja, on fokalisointi tällöin vain yksi monista käytettävissä olevista retorisisista strategioista. (Shlomith & Rimmon-Kenan 1991: 109).

1.3.4 Referointi

Referointi tarkoittaa muiden ihmisten tai puhujan itsensä aiemmin esittämän puheen, kirjoituksen tai ajatuksen sijoittamista oman tekstin osaksi niin, että oma ja lainattu ovat toisistaan erotettavissa (VISK §1457). Puhetta tai kirjoitusta ei kuitenkaan ole koskaan mahdollista toistaa niin, että sen voi ymmärtää täysin samalla tavalla kuin alkuperäinen puhuja tai kirjoittaja on sen tarkoittanut. Kun

irrotamme aikaisemmin lausutut sanat alkuperäisestä kontekstista, sijoitamme ne uuteen asiayhteyteen. Uudessa asiayhteydessä tulkinnan vaihtuessa referoidun kielen osan alkuperäistä esittäjää voi olla vaikeaa enää hahmottaa, vaan sana, ilmaus tai äänensävy puhutussa kielessä kytkeytyy johonkin tiettyyn kielenkäytön alueeseen tai tekstilajiin. (Kalliokoski 2005: 9).

Referointia voidaan tarkastella erilaisten rajausten kautta. Diegesis (jäljittely) ja mimesis (näyttämisen) ovat Platonin (1981: 94–102) kehittämiä käsitteitä. Ne tarkoittavat puhetta ja ajatuksia havainnollistavien kielellisten keinojen jatkumoa, joka on tärkeä tekstin kertojan ja henkilöiden suhteen kannalta. Diegeettisiä keinoja käyttävällä kertojalla on valta päättää viestin sisällöstä, kun taas suora esitys on tapa (näennäisesti) luopua siitä. Shortin (1988: 67; 69–71) mukaan totuudenmukaisuus ohjaa referoinnin tarkastelua. Kuiri (1984) taas erottaa referaatin tarkastelussa referaatin abstraktiuden ja tiedon lähteen osoittamisen. Referaatin abstraktiudella tarkoitetaan referaatin etäisyyttä alkuperäisestä puheesta tai tekstistä.

Isossa suomen kieliopissa (VISK § 1458) referoinnin tarkastelussa keskeisenä kiinnostuksen kohteena on se, miten tiukasti tai löysästi referaatit ovat syntaktisesti integroituneita kertojan tekstiin. Tiukinta syntaktista integraatiota edustavat sellaiset referoinnin keinot, joissa osoitetaan, että on kyse toisen käden tiedosta. Tämä onnistuu esimerkiksi partikkeleiden ”muka” ja ”kuulemma” tai modaaliverbien ”kuuluu” ja ”pitää” kautta. Syntaktisesti vähiten integroituneita kertojan tekstiin ovat suora esitys ja edelleen vapaa epäsuora ja vapaa suora esitys.

Kuiri (1984: 1) nimeää kaksitoista kielellistä keinoa, joita voidaan käyttää referointiin: (1) suora esitys, (2) epäsuora esitys, (3) partisiippirakenne ”Poika sanoi menevänsä ulos”, (4) infinitiivirakenne ”Poika käski tytön mennä ulos – tyttöä menemään. / Poika kielsi tyttöä menemästä ulos”, (5) translatiivirakenne ”Poika sanoi tyttöä kauniiksi”, (6) essiivirakenne ”Poika piti tyttöä kauniina”, (7) teonnimirakenne ”Poika kertoi tytön menemisestä”, (8) kuulemma- ja muka-sanojen avulla referointi, (9) kuuluu- ja pitää-verbeillä referointi ”Tyttö kuuluu olevan kaunis / Tytön pitäisi olla kaunis”, (10) jonkun mielestä ja jonkun mukaan -rakenteilla referointi, (11) elatiivilla referointi ”Pojasta tyttö on kaunis” sekä (12) tempusten, erityisesti pluskvamperfektin relatiivinen käyttö ”Liisa oli eilen kaupungilla. Hän oli käynyt ensin kaupissa ja mennyt sitten elokuvaan. Tapasin hänet vasta kotimatalla.” Tässä tutkimuksessa tarkastellaan referoinnin tapoja 1, 2 ja 8 luvussa 4.3.2.

Referointia esiintyy monenlaisissa teksteissä ja sillä on eri tekstilajeissa erilaisia tehtäviä. Mäntysen (2005: 258) lähtökohtainen ajatus on, että referoinnilla voi olla tekstilajissa vakiintunut paikka ja vakiintuneet tehtävät. Hänen mukaansa yksi tekstilajin piirteistä vaikuttaa olevan se, miten referointi sijoittuu tekstiin ja sen rakenteeseen. Referointia on mahdollista pitää yhtenä, joskus keskeisenäkin tekstilajia ja sen merkityksiä määrittävänä piirteenä. Referoinnin keinot ja määrät vaihte-

levat tekstilajeittain, esimerkiksi tieteellisessä tekstissä referointiin on tiedeyhteisön normittama tapa, jolla tiedon lisäämisen lisäksi vahvistetaan tekstin uskottavuutta ja luodaan suhdetta muihin teorioihin. Kertomus ilman puheen tai ajatusten referointia on taas oikeastaan vain kertomuksen juonen tiivistelmä (Kalliokoski 2005: 16). Käytetyt referoinnin keinot vahvistavat tekstilajille tyyppillisiä piirteitä ja suhteuttavat yksittäisiä tekstejä muihin teksteihin, tekstilajeihin ja kontekstiin (Mäntynen 2005: 280).

Mäntynen (2005: 268–279) esittämiä tapoja referoida on neljä: suora esitys, epäsuora esitys, vapaa epäsuora esitys ja leksikaalinen viittaus. Suora esitys tarkoittaa, että referoija lainaa sanatar-kasti sellaista kielenainesta, jota jossakin toisessa tilanteessa on sanottu tai kirjoitettu. Suoran lainauksen tuntee – etenkin kirjoitetussa kielessä – lainausmerkeistä, joilla lainaus on rajattu. Usein suoran lainauksen yhteydessä käytetään myös johtolauseetta, joka myös kertoo referoijan suhteutumisesta lainaamaansa ja sen puhujaan tai kirjoittajaan. Sitaatti voidaan kuitenkin esittää myös ilman tai erillään johtolauseesta, mikä palvelee osoittamisen tai näyttämisen funktiota. Viestiä vahvistetaan lisäksi demonstratiivisilla ilmauksilla. Tällöin puhutaan nollasitaatista, jossa kielen aines erotetaan täysin alkuperäisestä kontekstistaan ja sitä tarkastellaan omana objektinaan.

Epäsuora esitys taas tarkoittaa, että referoija esittää kuulemansa tai lukemansa puheen omin sanoin. Luonnollisesti tässä tapauksessa referoijan eli kertojan ääni tulee vahvemmin esille. Kertoja valitseekin tässä tapauksessa johtolauseen lisäksi myös referoinnin muodon. Kalliokoski (2005: 12) toteaaakin, että myös puheen esittäminen on henkilöiden toiminnan esittämistä. Epäsuora esitys voi olla myös vapaata, jolloin kertojan ääni ja referoitavan puhe sekoittuvat. Vapaata epäsuoraa esitystä luonnehtii se, että alkuperäistä ja nykyistä kertojaa on mahdoton erottaa toisistaan (Kalliokoski 2005: 10). Sen keskeisenä tuntomerkkinä on pidetty myös sitä, ettei siinä ole johtoilmausta. Vapaa epäsuora esitys on kiinnostava ilmiö, koska siinä suoran esityksen tempus muuttuu kuin epäsuorassa esityksessä, mutta esimerkiksi persoona ja possessiivipronominit eivät. (Kalliokoski 2005: 31). Kiinnostavaa on myös, että vapaata epäsuoraa esitystä voidaan käyttää ironian keinona, kertoja voi ottaa etäisyyttä kertomansa henkilön puheeseen, mutta samalla pitää joitain asioita muuttumattomina (Leech & Short 1981).

Leksikaalisen viittauksen taas tunnistaa esimerkiksi ilmauksista *viimeaikainen keskustelu* tai *käydään keskustelua*, joilla viitataan ajankohtaisiin keskusteluihin. Näkökulma näissä ilmauksissa on siis kertojan, mutta jossa kuitenkin selvästi referoidaan. Leksikaalinen viittaaminen toiseen tekstiin on siis äärimmäisen kontrolloitua referointia tai referointiin kuulumattoman maininta jostakin puheaktista (esim. Koski 1985).

2 KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELEMINEN

Tässä luvussa käydään läpi tutkimuksen kannalta keskeisimmät käsitteet: sosiaalinen media, Instagram, sosiaalisen median kieli ja Instagram-julkaisu. Luvussa 2.1 käydään yleisemmällä tasolla läpi sosiaalisen median kieltä: sen asettamia rajoituksia ja kieltä Twitterissä, josta on Instagramin kieltä enemmän tutkimusta. Twitterin kielen tutkimusta tarkastelemalla on mahdollista ymmärtää, millaisia muusta kielen tutkimuksesta eroavia asioita liittyy sosiaalisen median kielen tarkasteluun. Myöhemmin luvussa 2.2 keskitytään juuri Instagramin tekstilajiin – tekstilajin ominaisuuksia määritellään, siitä annetaan esimerkki, sen osat käydään läpi ja se erotetaan piirteidensä kautta muista oman alustansa tekstilajeista. Luvussa selvitettyjen käsitteiden myötä on mahdollista ymmärtää paremmin sitä, mikä on tutkimuksen aineiston tekstiympäristö ja konteksti.

2.1 Sosiaalinen media

2.1.1 Alustan asettamat rajoitteet

Instagramia käytetään ensisijaisesti älypuhelimella. Merkitys ilmaistaan usein kirjoitetun kielen keinoin, vaikka sovelluksessa on mahdollista julkaista myös videoita, joiden olisi mahdollista sisältää puhuttua kieltä. Kirjoitettu kieli on usein tiiviimmin ilmaistua kuin puhuttu (Saukkonen 1972b: 51–52). Lisäksi älypuhelinien pienet näytöt ja sovellusten asettamat merkkirajat vaativat viestiltä tiiviyyttä ja tehokkuutta. Kirjoitettu kielellinen viestintä on luonteeltaan visuaalista, näköaistin avulla havaittavaa, olivatpa merkit painomusteena paperilla tai elektronisuihkuna kuvaputkella (Kuikka 2009: 38).

Instagram on sisältöjen jakamiseen keskittyvä alusta, joka on rajoittanut käyttäjän profiiliin lisättävän julkaisun merkkimääräksi 2000 merkkiä. Tekstin fonttia on mahdollista muuttaa ja erilaisia kuvamerkkejä käyttää, mutta ne voivat näkyä eri käyttäjille erilaisina puhelimen käyttöliittymästä riippuen. Lisäksi kuvanjulkaisuun alkujaan tarkoitettu alusta ohjaa julkaisemaan myös tekstiä, joka on jollain tavalla sidottavissa kuvaan, koska julkaisuun liittyy aina tekstikenttä. Kyseessä on siis aina multimodaalinen teksti. Esimerkkinä sovelluksen asettamista rajoitteista ja niiden muokkaamisesta voisi toimia Crystalin (2011: 48) mainitsema Twitter-alustan muutos. Aikaisemmin sovelluksessa kysyttiin julkaisun kirjoittamiseen tarkoitettussa tilassa *Mitä teet?* Tämä kuitenkin vaihdettiin muodoksi *Mitä tapahtuu?*, jotta alustan julkaisut alkaisivat sisältää minä-muodon lisäksi myös muita laajempia näkökulmia. Tekstilajin alusta siis muuttuu sosiaalisen median sovelluksissa käyttäjien tarpeiden mukaan.

2.1.2 Sosiaalisen median kieli

Internetin kieli vaihtelee. Siinä on piirteitä sekä puhutusta että kirjoitetusta kielestä. Suurin syy tähän on, että internetissä viestinnän tarpeet ovat niin monipuoliset. (Crystal 2011: 19–20). Internetsivustoa tai tiettyä tilaa sivuston sisällä, Instagramin tapauksessa yhtä profiilia, voidaan käyttää moniin tarkoituksiin. Se voi olla siellä yksinkertaisesti vai luettavissa – tiedottamassa, kouluttamassa tai viihdyttämässä. Toisaalta sivusto voi ohjaamassa lukijoitaan toimintaan tai vuorovaikutukseen. Välillä on vaikeaa havaita, mitä varten internet-sivusto on. (Crystal 2011: 70).

Monet internetin tekstilajit – kuten chatti, sähköposti, hetkessä tapahtuva viestittely – omaavat puhutun kielen piirteitä (Crystal 2011: 20). Ne liittyvät keskeisesti tiettyyn aikaan ja odottavat tai jopa vaativat vastausta. Ne ovat myös ohimeneviä, koska voivat hukkua näytön muuhun tekstiasmaan tai jopa hävitä käytetyn sovelluksen toimesta tietyn ajan sisällä. Internetin teksteissä näkyy myös kiireellisyys ja energisyys, joka on tyypillistä puhutulle kielelle (Crystal 2011: 20). Internetin tekstejä puhutusta kielestä erottava piirre on, ettei tekstin vastaanottajalta tule sellaista välitöntä palautetta, jota puhuja puhutussa kielessä vastaanottaa. Lisäksi vuoroissa on viive, jota puhutussa vuorovaikutustilanteessa ei ole. Puhutussa kielessä kuulijalla on aktiivinen rooli; puhuja käyttää esimerkiksi ilmeitä, eleitä käsillä tai diskurssipartikkeleita kuten ”ahaa” tai ”oikeasti?” Nämä vaikuttavat puhujaan, mutta myös viesti kuulijalle voi olla lopulta erilainen reaktiosta riippuen. (Crystal 2011: 21).

Internetin tekstit ovat kuitenkin samankaltaisia myös kirjoitetun tekstin kanssa. Erona kirjoitettuun tekstiin ovat esimerkiksi hyperlinkit, joilla voi siirtyä toiseen ikkunaan. Lisäksi internettekstin ero perinteiseen kirjoitettuun tekstiin on sen pysyvyys. Internetissä näkymä vaihtuu lähes koko ajan, kun näyttöä liikutetaan ylös ja alas päin. Internetin tekstejä on myös mahdollista päivittää, toisin kuin painettua tekstiä. Internetin teksteille on myös tyypillistä, että niiden takana on useampi kirjoittaja yhtä tekstiä kohden. Tekstejä Internetissä on siis vaikeaa luokitella selkeästi kirjoitetun tai puhutunkaan tekstin kaltaiseksi, koska piirteitä on molemmista. (Crystal 2011: 28–32).

Teknologian näkökulmasta internet-tekstin piirteitä ovat synkronisuus (*synchrony*), joka toteutuu sekä reaaliajassa että muuten tapahtuvassa internet-tekstin käytössä; rakeisuus (*granularity*), eli se, miten tekstit muuttuvat ulkonäöltään käytettävästä alustasta riippuen; pysyvyys (*persistence*), eli kuinka kauan tekstit säilyvät tietyillä sivustoilla julkaisun jälkeen; pituus (*length*), eli merkkien määrä, jonka sovellus tai käytetty alusta sallii; muodot (*channels*), eli millaisia tekstimuotoja (esim. kuva, ääni) kirjoitetun tekstin lisäksi käytetään; identifiointi (*identity*), eli ovatko kirjoittajat ja lukijat tunnistettavissa vai anonyymejä; muokausmahdollisuus (*adaptation*), eli salliiiko alusta sisällön

muokkauksen julkaisun jälkeen sekä formaatti (*format*), eli missä muodossa sisältö näkyy näytöllä. (Crystal 2011: 33).

Sosiaalisesta näkökulmasta internet-tekstin piirteitä taas ovat osallistujien määrä, osallistujien piirteet – esimerkiksi ikä, sukupuoli, uskonto, kulttuuri, ammattitaito – kunkin käyttäjän syy soveluksen käytöllä, kunkin käyttäjän mahdollisuudet toimia sivustolla, sivuston teema, vuorovaikutuksen luonne, sivuston käyttäytymisnormit, käyttäjien roolit sivustolla, kielen mallit sekä kielen variaatio. (Crystal 2011: 34).

Sekä teknologian että sosiaalisten piirteiden vaikutus internetin tekstilajeihin on ilmeinen. Minkä tahansa internettiin uuden tekstilajin tyypillisten kielen piirteiden muodostuminen vie aikaa, mutta käytettävän alustan teknologian asettamat rajoitukset ovat kuitenkin motivoineet käyttäjiä kirjoittamaan tietyllä tavalla, joten tyylillisiä yleistyksiä tekstilajeista voidaan tehdä. (Crystal 2011: 39). Esimerkiksi Twitterissä lauseiden hahmottaminen vaikeutuu lyhenteiden – joiden käyttöä tapahtuu ennen kaikkea alustan asettamien merkkirajoitteiden vuoksi – ja epätavallisen välimerkkien käytön takia (Crystal 2011: 45).

Vaikka tekstilajien piirteet ja niiden vakiintuminen vaativat aikaa, muuttuu kieli internetissä yleensä nopeasti. Esimerkiksi uusia sanoja muodostuu huomattavan nopeasti tai ortografian käyttö muuttuu (Crystal 2011: 57–58; 61–66). Lisäksi oikeinkirjoitus muuttuu, tyypillistä on esimerkiksi sanojen kirjoitusasun tai välimerkkien käytön muutos (Crystal 2011: 67–69).

2.2 Instagram-julkaisun tekstilaji

2.2.1 Eläimen profiilin Instagram-julkaisu, tyypillisen julkaisun osat

Hasanin (1989) mukaan tyypillinen tekstilajin edustaja löydetään näiden kysymysten kautta:

1. Mitä elementtejä tekstissä on esiinnyttävä?
2. Mitkä elementit ovat mahdollisia mutta eivät välttämättömiä?
3. Missä elementtien täytyy esiintyä?
4. Missä elementit voivat esiintyä?
5. Miten usein jokin elementti voi esiintyä?

Kysymysten taustalla on geneerinen rakennepotentiaali. Tulee muistaa, että Hasan puhuu nimenomaan rakennepotentiaalista eli mahdollisesta rakenteesta. Saman tekstilajin edustajat voivat siis erota toisistaan monellakin tavalla. Mistä elementeistä Instagram-julkaisu siis muodostuu? Kuviossa 1 näkyy tyypillinen esimerkki eläimen Instagram-profiilin julkaisusta.

Kuvio 1. Instagram-julkaisun osat, näkymä sovelluksen käyttäjälle.

Instagram määrittää julkaisualustana paljon julkaisun muodosta. Kuvan kohdat 3 ja 6 ovat sellaisia, joihin profiilia hallitseva käyttäjä ei voi vaikuttaa, ne ovat käytettävän sovelluksen ominaisuuksia. Kohdasta 1 käyttäjän on mahdollista muuttaa oma profiilikuvansa sekä käyttäjänimensä. Luonnollisesti profiilin käyttäjä valitsee kohdan 2, julkaisun kuvan. Kuvia voi olla yhdessä julkaisussa myös useampi, yhteensä enintään kymmenen. Tässä tutkimuksessa keskiössä on kuitenkin kohta 4, julkaisun tekstiosuus, johon usein sisältyy myös kohta 5, asiattunnisteet.

Kun tekstilajia tarkastellaan alaluvun alussa esitettyjen Hasanin (1989) rakennepotentiaalain selvittämiseen liittyvien kysymysten avulla, vastaukset ovat: Tekstin pakollisia elementtejä ovat kuva ja julkaisija profiilin nimi sekä profiilikuva. Nämä ovat kuvion 1 kohdat 1 ja 2. Tekstin mahdollisia elementtejä ovat kuvion 1 kohdat 4 ja 5, julkaisun tekstiosuus ja sen osana esiintyvät aihe-tunnisteet. Elementtien täytyy esiintyä niille käytettävän sovelluksen mukaan määritellyissä paikoissa. Toisin kuin kuviossa 1, asiattunnisteet voivat kuitenkin esiintyä myös muuten tekstin seassa, niiden ei siis tarvitse olla julkaisun muun tekstiosuuden jälkeen. Myös pelkästään aihe-tunnisteet voivat muodostaa julkaisun tekstiosuuden. Aiheetunnisteita voi olla tekstissä niin monta, kuin vain

sovelluksen puolesta annettuun merkkimäärään (2000 merkkiä) mahtuu. Muihin tekstiosuuden elementteihin pureudutaan tarkemmin tutkimuksen luvussa 4.

Taulukossa 1 käsitellään kokoavasti muutamia eläimen profiilissa esiintyvän Instagram-julkaisun ominaisuuksia, joita tutkimuksen edetessä tarkastellaan myös muista tekstilajeista.

Taulukko 1. Tekstilajin ominaisuudet eläimen profiilissa esiintyvässä Instagram-julkaisussa.

Tekstilajin ominaisuus	kyllä	ei	Kommentti
Nimetty vastaanottaja		X	Julkisessa profiilissa tätä on mahdoton rajata.
Rajattu pituus/ tiivis ilmaisu	X		Julkaisun tekstin maksimipituus on 2000 merkkiä.
Selkeä tavoite		X	Joistakin julkaisuista tätä on vaikea havaita, joistakin taas helppo.
Vakiintunut tai julkaisualustan rajoittama asettelu/ulkonäkö	X		
Tekstin henkilökohtaisuus kirjoittajalle	X		Teksti tuotetaan oman profiilin kautta, joka tekee tekstien aiheista useimmiten henkilökohtaisia.

Nämä ominaisuudet – nimetty vastaanottaja, rajattu pituus, selkeä tavoite, vakiintunut tai julkaisualustan rajoittama asettelu ja tekstin henkilökohtaisuus – on valittu tarkasteluun, koska ne kertovat tekstilajin luonteesta ja kirjoittajan mahdollisuuksista. Ne ovat myös sellaisia ominaisuuksia, joita on mahdollista tarkastella tekstilajista riippumatta.

2.2.2 Tekstilajin muista teksteistä erottavat piirteet

Instagram-julkaisun erottaa muista teksteistä ennen kaikkea sen julkaisupaikka. Teksti on kuitenkin tunnistettavissa oman tekstilajinsa edustajaksi, vaikka tekstilaji esiintyisikin toisellakin alustalla, esimerkiksi oppikirjassa. Kuten jo alaluvusta 2.2.1 käy ilmi, yksi Instagram-julkaisun tunnistetuimmista piirteistä on aihetunnisteiden käyttö. Crystal (2011: 42) on luokitellut twiitin tekstilajiin kuuluvaksi kahdenlaisia tekstiosia: viestivän elementin, jonka on twiitin pääasiallinen sisältö ja yksi tai useampi tunniste, esimerkiksi asiatunniste (hashtag '#'), toisen käyttäjän merkitseminen @-merkillä tai linkki (*Uniform Resource Identifier*). Vain hyvin pieni osa twiiteistä (27 %) sisälsi vain viestivän kielellisen elementin. Samalla tavalla – viestinnällisiin sekä tunnisteisiin – voidaan jakaa Instagram-julkaisun tekstiosat.

Tämän lisäksi tyypillistä Instagramin kuvateksteille – kuten myös muille sosiaalisen median tekstilajeille – on emojioiden käyttö. Emojit, eli kuvakirjoitusmerkit, voidaan tulkita monella tavalla ja ne voivat aiheuttaa väärinymmärryksiä (Crystal 2011: 23–24). Kuvakirjoitusmerkeillä pyritään me-

dian teksteissä muun muassa paikkaamaan tietokonevälitteisen viestinnän aiheuttamaa nonverbaalisen viestinnän aukkoa (Danesi 2020: 171).

Instagram-julkaisun – joka on tässä tutkimuksessa tutkittava tekstilaji – lisäksi Instagramissa esiintyy myös muita juuri tähän alustaan muodostuneita tekstilajeja. Instagram-julkaisulla tarkoitan tässä tutkimuksessa käyttäjän profiilissa näkyvää ja sinne jäävää julkaisua (kts. kuvio 1 luvussa 2.2.1). Muita Instagramin tekstilajeja ovat kuitenkin kelat (*reels*), tarinat (*stories*), live-videot (*live-stream*) ja julkaisujen kommentit, lisäksi Instagramissa on mahdollista lähettää yksityisviestejä käyttäjien kesken (*direct messages*). Kaikki nämä saman sovelluksen sisällä esiintyvät tekstilajit eroavat toisistaan. Kelat ovat lyhyitä videoita, tarinat ovat kuvia tai videoita, jotka voivat sisältää tekstiosuuksia ja säilyvät profiilissa vain 24 tuntia, live-videot tapahtuvat tietyllä hetkellä, vaikka ne voikin myöhemmin tallentaa profiiliin nähtäväksi. Julkaisujen kommentilla tai yksityisviesteillä on taas lähtökohtaisesti eri tavoite kuin muilla esitellyillä tekstilajeilla, koska ne eivät tule käyttäjän omaan profiiliin, vaan niillä reagoidaan muiden tuottamaan sisältöön tai niillä viestitään vain tietyn käyttäjän kanssa.

Kaikki nämä tekstilajit ovat siis selvästi erotettavissa Instagram-julkaisusta. Haastavaa on kuitenkin se, miten määritellään tekstilaji, joka ei ole vielä valmis, vaan jatkaa kehittymistään ja muokkautuu (Crystal 2011: 31). Julkaisualusta verkossa mahdollistaa sen, että teksti on sen julkaisemisen jälkeen muokattavissa useammille käyttäjille sopivaksi (Suojanen 2012: 46). Lisäksi sovelluksen itsensä päivittyminen ja kehittyminen ajan kuluessa muokkaa tekstilajia.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimusmenetelmät

Menetelmät ovat työkaluja, joiden avulla on mahdollista selvittää vastaus tutkimukselle asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Aineiston keruumenetelmänä tässä tutkimuksessa on tutkijan omasta Instagram-profiilistaan toteuttama harkinnanvarainen otanta tutkittavista Instagram-profiileista. Otantaa ohjaavat muutamit hakusanat ja sen jälkeen tutkimusaineistolle asetetut kriteerit. Tämä ratkaisu on looginen, koska mahdollisten tutkittavien profiilien määrä on valtava, eikä tutkimuksella ole tarkoitus saavuttaa yleistettäviä tuloksia. Tutkimuksen aineistoa on siis rajattu koskemaan vain tietynlaisten profiilien julkaisuja. Myös jokaisesta profiilista tutkittavien julkaisujen määrä on rajattu viiteen samasta syystä, aineiston rajaaminen mahdollistaa myös laadullisen analyysin toteuttamisen.

Aineiston analyysimenetelmä on pääasiassa luokitteluun perustuva aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Aineistolle tehdään kuitenkin myös lähilukua, jotta on mahdollista tarkastella myös sellaisia aineiston julkaisuja, jotka eivät ole helposti luokiteltavissa. Lähiluvun avulla on myös mahdollista tarkastella yksityiskohtaisemmin julkaisujen merkityksiä ja niiden muodostamiseen käytettyjä kielimuotoja. Kvantitatiivista analyysiä käytetään tässä tutkimuksessa niissä kohdissa, joissa aineistoa lajitellaan ja kielen piirteiden frekvenssejä määritellään. Kvalitatiivista tutkimusta taas käytetään niissä kohdissa, joissa julkaisujen kielen piirteitä ja sekoittumista tarkastellaan yksityiskohtaisemmin. Määrällinen ja laadullinen tutkimus kulkevat tässä tutkimuksessa siis käsi kädessä.

Käytännössä tutkija on siis ensin kerännyt tarvittavan määrän sellaisia Instagram-profiileita, jotka sopivat tämän tutkimuksen aineiston lähteeksi. Sen jälkeen jokaisesta profiilista on kerätty ennalta päätetty määrä julkaisutekstejä Excel-tiedostoon. Tiedostoon on merkitty erilaisia luokkia, johon yksittäinen julkaisu sopii lähiluvun perusteella. Jokainen kerätyistä julkaisuista käydään siis yksitellen läpi ja siitä tarkastellaan tutkimuksen kannalta keskeisiä kielen piirteitä: verbin eri persoonamuotoja, referoinnin keinoja sekä tyypillisesti toisiin, vakiintuneenpiin, tekstilajeihin yhdistettyjä piirteitä. Julkaisuita analysoidaan myös kokonaisuuksina, jotta on mahdollista tarkastella niiden tekstilajia.

3.2 Aineisto

Instagram-sovelluksesta on valittu 51 eläinten – 17 koirien, 17 kissojen ja 17 hevosten – Instagram-tiliä. Vaikka Instagramista löytyisikin monien eläinlajien edustajien Instagram-tiliä, aineisto on

rajattu näihin kolmeen eläinlajiin, koska tämä rajausta mahdollistaa tarkastelun niin tyypillisimpien lemmikkien (koira ja kissa) kuin myös enemmän kotieläimen asemassa olevan eläimen (hevonen) kohdalla. Hevonen valikoitui kotieläinlajiksi tutkimukseen myös siitä syystä, että hevosten omia Instagram-tilejä löytyy Instagramista paljon, vaikka hevosten omat tilit eivät olekaan yhtä yleisiä kuin koirien tai kissojen. Rajausta tiettyihin eläinlajeihin myös helpotti aineiston etsimistä.

Tilit on valittu seuraavien kriteerien mukaan:

1. Tili on selkeästi yhdelle eläimelle perustettu ja tämän eläimen nimeä kantava.
2. Tili on julkinen.
3. Tililtä löytyy kuvia, joissa on suomenkielinen kuvateksti. Kuvateksti voi sisältää myös muita kieliä, kunhan sisältöä löytyy myös suomeksi.

Tilit on kerätty käyttämällä Instagramin hakutoimintoa hakusanoilla *koira*, *hevonen* ja *kissa* ja tämän jälkeen näillä hakusanoilla löydettyjen tilien *seuratut*-listoilta selaamalla. Tutkimukseen on valikoitunut 17 koiran, hevosen ja kissan tiliä, jotka ovat tulleet ensimmäisenä vastaan ja sopivat aikaisemmin esitettyihin kriteereihin. Tutkija ei ole ottanut aineistoon sellaisia eläimelle osoitettuja Instagram-tilejä, joita hän itse seuraa.

Tutkimusaineistoon on kerätty jokaiselta 51 tililtä tutkimushetkellä – huhtikuussa 2021 – viimeisimmät viisi julkaisua, jotka on suomeksi kirjoitettu. Tutkimusaineistossa on siis 255 Instagram-julkaisua – 85 kultakin eläinlajilta. Julkaisut on niiden luokittelun ja analysoinnin helpottamisen vuoksi kerätty tutkimuksen alkuvaiheessa Excel-taulukkoon sekä erilliseen Word-tiedostoon, johon tutkija on tehnyt merkintöjä havainnoistaan. Myöhemmin julkaisuja on luokiteltu tarkemmin Excel-tiedostossa niiden eri kielellisten piirteiden mukaan.

3.3 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen aineisto on kerätty Instagramista tutkijan oman Instagram-profiilin avulla, melko satumanvaraisesti löytyneiltä tileiltä. Instagram-tilit ovat olleet aineistonkeruuhetkellä julkisia, eli julkaisut ovat olleet kaikille nähtävissä. Koska aineistona käytetyt julkaisut ja ne julkaisseet profiilit on valittu tutkijan oman Instagram-tilin kautta, tutkimuksen tulokset eivät ole laajasti yleistettävissä. Myös analysoidun tutkimusaineiston määrä aiheuttaa sen, että tutkimuksen tulokset ovat yksiselitteisen totuuden sijasta suuntaa antavia.

Tutkimuksen aineistona käytettävät julkaisut ovat peräisin tunnistettavista profiileista, joiden takana on ihminen. Tutkimuksen ei ole tarkoitus arvioida yksittäisten käyttäjien julkaisuja, vaan muodostaa laajempi kuva eläimelle osoitetun Instagram-profiilin julkaisun tekstilajista ja näkökul-

masta. Tilien takana olevien ihmisten nimet eivät usein käy aineiston julkaisujen kautta ilmi, eikä niitä ole tarkoituksenmukaista korostaa. Jos julkaisu on sisältänyt linkityksiä muiden käyttäjien profiileihin, ne on kuitenkin säilytetty julkaisussa. Joidenkin – etenkin seuraajamäärältään suurempien – tilien takana oleva ihminen on kuitenkin yleisesti tunnettu ja tiedossa. Tilistä ja julkaisutyylistä riippuen tilin takana oleva ihminen on myös helpommin tunnistettavissa.

Analyysitavaksi valittu lähiluku ja sen kautta aineiston jakaminen ominaisuuksiensa mukaan vaikuttaa siihen, että tutkija on joutunut tekemään linjauksia sen suhteen, mitä kielen piirteistä jättää tutkimuksen ulkopuolelle ja mitkä omiksikin tutkittaviksi piirteikseen sopivat kielen osat on yhdistetty. Esimerkiksi julkaisujen näkökulmia analysoidessa olen tulkinnut niitä ensisijaisesti aineistossa esiintyvien verbimuotojen mukaan, vaikka sitä olisi ollut mahdollista tehdä erikseen myös aineistossa esiintyvien persoonapronominien kautta. Lisäksi tutkija on itse valinnut jokaisen julkaisuista tarkasteltavan tekstilajin piirteen. Esimerkkinä rajauksen vaikutuksesta analyysiin voidaan pitää myös, että tutkimuksen keskiössä on selkeästi multimodaalinen teksti, mutta tutkimuksen rajauksen vuoksi kuvan ja tekstin suhteen analyysi jää tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Kuvan tarkemmalla tulkinnalla tekstiin nähden olisi kuitenkin varmasti paikkansa Instagram-julkaisun tekstilajin analyysissä.

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Ensin käsittelen luvussa 4.1 yleisesti tutkimukseni aineiston tekstilajia ja vertaan sitä tunnetumpiin – tutkitumpiin – tekstilajeihin, jolloin on mahdollista tehdä päätelmiä tekstilajista ja sen kielellisistä piirteistä. Kukin luvun 4.1 alaluvuista käsittelee yhtä Instagram-julkaisuun verrattavaa tekstilajia, kunnes viimeinen alaluvuista – 4.1.6 – kokooa tekstilajeista kerätyt tiedot yhteen. Päätelmien avulla eläinten profiileissa esiintyvät Instagram-julkaisut jaetaan tyyppeihin luvussa 4.2. Tämän jälkeen analyysi keskittyy julkaisujen näkökulmaan, kertojaan ja julkaisun ääniin, mikä tapahtuu luvussa 4.3. Näiden avulla tehdään havaintoja siitä, miten eläimestä ja myös julkaisujen kirjoittajasta itsestään – ihmisestä – julkaisuissa puhutaan. Samaan keskitytään luvussa 4.4, jossa tarkastellaan tarkemmin eri verbin persoonamuotojen esiintymiä aineistossa. Aineistosta annetut esimerkit on kopioitu kokonaisina, mutta niiden asettelu on tekstiformaatin vaihdoksesta johtuen muuttunut.

4.1 Eläimen profiilin Instagram-julkaisuun verrattavat tekstilajit

Tässä luvussa tarkastelen eläimen profiilin Instagram-julkaisun tekstilajia ja vertailen sen piirteitä muiden, tunnistetumpien, tekstilajien – mainos, päiväkirja, kuvateksti, postikortti ja chat-viesti – piirteisiin. Tarkastelen kunkin luvun aluksi yleisesti tekstilajien kirjoittajaan, vastaanottajaan ja muuhun kontekstiin liittyviä piirteitä ja niiden eroja Instagram-julkaisun tekstilajiin. Alalukujen lopussa tarkastelen jokaisen tekstilajin kohdalla myös muutamaa selkeästi kielellistä piirrettä ja niiden (prosentti)osuuksia tutkimusaineistossani. Luvun lopussa kokoon yhteen tarkastelemani piirteet ja niiden prosenttiosuudet aineistosta sekä määrittelen erilaisia tyyppejä, joihin eläinten profiilien Instagram-julkaisuja on mahdollista jakaa.

4.1.1 Mainos

Mainos on hyvin monipuolinen tekstilaji, joka lainaa piirteitä estoitta muilta genreiltä. Mainokset ilmestyvät osana lehteä, toisten tekstien ja tekstilajien ympäröimänä – lehtimainos ei siis ole itsenäinen. (Kuikka 2009: 44). Tämä sekä erottaa että yhdistää mainosta ja Instagram-julkaisua, sillä Instagramissa julkaisut esiintyvät muiden julkaisujen seassa, joiden välillä voi olla paljonkin vaihtelua. Instagram-julkaisu voi siis olla selkeästi toisista erottuva, mutta silti kontekstiinsa lujasti sidottu. Printtimainoksen visuaalisin perustein havaittavia osia ovat yleensä otsikko, mainoksen varsinaisen tekstin eli leipätekstin mahdollisine väliotsikoineen, kuvat ja niin sanotut allekirjoitustiedot.

Lehtimainoksen funktionaalisesta näkökulmasta tarkastelluksi rakenteeksi taas voidaan listata huomion herättäminen, mainostettavan tuotteen määrittäminen ja perustelut. (Kuikka 2009: 43).

Mainokselle, kuten myös Instagram-julkaisulle, keskeisiä ovat kuvat. Mainoksen kuvat on mahdollista jakaa edelleen esimerkiksi hallitsevaan kuvaan eli pääkuvaan, kuvituskuviin ja tuotekuviin (Kuikka 2009: 43). Instagram-julkaisuun on mahdollista lisätä useampi kuva, mutta vain yksi niistä voi näkyä ensimmäisenä, muut näyttöä pyyhkäisemällä. Mainosta ei lueta lineaarisesti vasemmalta oikealle ja ylhäältä alas, vaan mainosta silmäillään ja sen eri osista hypitään. Ensivaikutelma mainoksesta muodostuu siis nopeasti ja viesti läpi myös sellaiselle lukijalle, joka vain selailee tekstin läpi. (Kuikka 2009: 44; 46). Instagram-julkaisussa tällainen luentatapa on mahdollinen, koska jo kuvalla, joka julkaisusta näkyy ensimmäisenä, voidaan lähettää vahvoja viestejä. Tekstiosuuden rajalliset mahdollisuudet kuitenkin tekevät Instagram-julkaisusta tässä suhteessa rajatumman kuin mainoksesta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa julkaisulla on pitkä kuvateksti, se ei näy kokonaan ilman käyttäjän erillistä klikkausta näyttää koko teksti. Käyttäjä joutuu siis näkemään vaivaa nähdäkseen koko julkaisun, jolloin selailemisen idea hälvenee.

Mainoksen suostuttelemaan ja vaikuttamaan pyrkivä luonne ilmenee aluksi huomion herättämisenä, sen jälkeen viihdyttämisenä ja lukijan kiinnostuksen ylläpitämisenä. Mainoksella voi olla monta tehtävää, mutta sen lopullisena päämääränä on pyrkimys vaikuttaa. (Kuikka 2009: 37). Verkkomainonta on viime aikoina muuttanut mainonnan luonnetta sikäli, että se mahdollistaa lähes samanaikaisen mainonnan vastaanottamisen ja tuotteiden ostamisen (Malmelin 2003: 62). Taulukossa 2 käydään läpi tekstilajin ominaisuuksia, joita käytiin läpi luvussa 2.2.1 eläimen profiilin Instagram-julkaisusta puhuttaessa.

Taulukko 2. Mainoksen tekstilajin ominaisuudet.

Tekstilajin ominaisuus	kyllä	ei	Kommentti
Nimetty vastaanottaja		X	
Rajattu pituus/ tiivis ilmaisu		X	Joissain tapauksissa näin voi olla, julkaisu-yhteydellä paljon vaikutusta.
Selkeä tavoite	X		
Vakiintunut tai julkaisualustan rajoittama asettelu/ulkonäkö		X	Mainoksella ei ole vakiintunutta ulkonäköä.
Tekstin henkilökohtaisuus kirjoittajalle		X	

Mainos on siis vaikuttamaan pyrkivä teksti. Tällaisen tekstin ominaisuuksia ovat esimerkiksi retoriset keinot, kuten kysymykset ja imperatiivin käyttö, joiden määrää on analysoitu tutkimusaineistosta. Tutkimuksen aineiston 255 julkaisusta 24:ssä (9,4 %) esiintyy kysymys, 14:ssä (5,5 %) taas im-

peratiivimuotoinen verbi. Selkeästi suurin osa sekä kysymyksistä että imperatiivimuotoisista verbeistä on lukijoille osoitettuja. Seuraavat esimerkit osoittavat aineiston kohtia, joissa kysymyksiä ja imperatiivimuotoisia verbejä käytetään muuten kuin lukijalle kohdennettuina. Esimerkit ovat osoitus siitä, että retorisia keinoja käytetään aineiston julkaisuissa myös muuhun kuin lukijoihin vaikuttamiseen.

- (1) *aikataika19*
Joo seiso sinä emäntä kiltisti siinä vieressä kun minä paistattelen päivää. Voi mennä tovi

#siberiankissa #siberiancat #siberiancatsofinstagram
- (2) *labradorinnoutaja_urho*
Kevät, tule jo! Pakkasta taas - 18°C
- (3) *lemmenkeisari*
Jep. Pidä tunkkis! Ei muuta

Esimerkeissä 1–3 imperatiivimuotoista verbiä käytetään muuten kuin lukijalle osoitettuna. Esimerkeissä 1 ja 3, etenkin esimerkissä 1, käsky on osoitettu selkeästi yhdelle henkilölle, eläimen omalle ihmiselle. Esimerkissä 2 käsky taas osoitetaan vuodenajalle.

- (4) *jutunaihe*
Hmm mitäköhän sä Jussi teet
- (5) *suomenhevonen_muru*
Tänään kiidettiin tuola hiekkamontuilla ja hypittiin muutaman kerran pieni este. Tummunen oli innosaan ja muutamia kertoja meinas lähtii lapasesta... mut selvittiin hengissä. Eiks vaa @_oliviann ?
- (6) *kairulipoika*
Ihan vähän vaan jooko?
Just a little, please?
#kairulipoika
#herkkujakerjäämässä
#paimensukuinenlapinkoira #paimensukuinensuomenlapinkoira #paimensukuinen

Esimerkeissä 4 ja 5 kysymys on esitetty selkeästi yhdelle tietylle henkilölle tai eläimelle, esimerkissä 4 Jussille ja esimerkissä 5 käyttäjälle @_oliviann. Esimerkissä 6 voidaan ajatella olevan eläimen epäsuora lainaus. Tämä selviää asiattunneesta #herkkujakerjäämässä. Eläin esittää siis kysymyksen omalle ihmiselleen. Koska kumpaakin käsitellyistä retorisisista keinoista esiintyy aineistossa vähän, eikä kaikkia niistä ole edes kohdennettu lukijoille, on mahdollista ajatella, ettei eläinten profiilissa esiintyvien julkaisujen päätarkoitus ole pyrkiä vaikuttamaan lukijoihinsa, tai siihen ei ainakaan pyritä tyypillisimpien retoristen keinojen avulla. Retorisia keinoja käytetään eläinten Instagram-julkaisuissa myös osoituksena eläimen ja ihmisen vuorovaikutuksen luonteesta. Toki on syytä ottaa huomioon, että tutkimuksessa on tarkasteltu vain kahta monista retorisisista keinoista.

Eläimen profiilissa löytyvästä Instagram-julkaisusta eivät ole mainoksen tavoin usein selkeästi erotettavissa otsikko ja allekirjoitustiedot. Allekirjoitustietoihin voi yrityksen- ja tuotenimen, logon sekä yhteystietojen lisäksi kuulua tuotteen tai yrityksen iskulause (Kuikka 2009: 43). Instagramissa

asiatunnisteita käytetään usein iskulauseen omaisesti: ne toistuvat saman profiilin julkaisuissa ja niiden kautta on mahdollista löytää samaan aihepiiriin kuuluvat julkaisut. Tutkimusaineistoni 51 profiilista 32:ssa (62,7 %) käytetyt asiatunnisteet toistuivat julkaisuissa. Tietyissä profiilissa toistuvia asiatunnisteita olivat muun muassa *#kissanelämää*, *#suomenlemmikkikuvaajat*, *#pimuthelapinkoira* ja *#suomenhevonenparashevonen*. Asiatunnisteita käytetään siis mainosten iskulauseiden tavoin, mutta niiden funktiota iskulauseena on vaikeaa todentaa, koska asiatunnisteiden käyttö on sovelluksessa tyypillistä.

4.1.2 Päiväkirja

Päiväkirja on periodisesti kirjoitettu, kronologisesti etenevä, yksityinen ja kirjoitettu ensimmäisessä persoonassa, kirjoittajan omasta näkökulmasta (Martens 1985: 3; Fothergill 1995: 83). Päiväkirjan kirjoittaja on itse arkisten, toistuvien tapahtumien keskiössä (Norkola & Rikkinen 1996: 45). Yksi keskeisistä päiväkirjaan liittyvistä kysymyksistä on, kelle se on kirjoitettu. Toisaalta päiväkirja eroaa esimerkiksi omaelämäkerrasta juuri siinä, että se on kirjoitettu kirjoittajaa itseään varten, toisaalta kysymys ei ole niin mustavalkoinen. (Vatka 2005: 16). Päiväkirjojen tarkastelussa on nimitäin käynyt ilmi, että ihmiset ovat tienneet toistensa päiväkirjoista. Kirjoittaja on tarkkaan valikoinut päiväkirjansa lukijat. (Makkonen 2000: 235). Päiväkirjoilla onkin erilaisia yksityisyyden tasoja. Yksityisyydeltään eroavia päiväkirjatyyppejä ovat matkapäiväkirjat, hengelliset päiväkirjat ja maalistuneen minän henkilökohtaiset päiväkirjat. (Vatka 2005: 17).

Kysymystä siitä, kelle teksti on kirjoitettu, voidaan pitää päiväkirjan ja Instagram-julkaisun yhtymäkohtana, vaikka Instagram julkaisualustana onkin juuri kuvien ja niihin liittyvien tekstien jakamista varten tarkoitettu alusta. Julkiset profiilit, joilta tutkimuksen aineisto on kerätty, eivät lähtökohtaisesti voi valita, kuka julkaisut näkee. Kysymys siitä, ketä varten julkaisut on kuvattu ja kirjoitettu, ei kuitenkaan ole aivan selkeä. Varmasti yleisöä varten, mutta myös profiilia ylläpitävää ihmistä varten, esimerkiksi muistoiksi tai omaksi iloksi.

Erityisen paljon Instagram-julkaisulla on yhtymäkohtia internet-päiväkirjaan. Koska päiväkirjaa on totuttu pitämään kirjana itsestä omalle itselle, voidaan kysyä, onko internet-päiväkirja kuitenkin päiväkirjan genrestä liiaksi erottuva (Vatka 2005: 55; 222). Ongelmana voidaan pitää tekstin teknistä muotoa ja julkista sisältöä, päiväkirjassa on esimerkiksi tyypillistä esitellä itsensä ja perinteisessä päiväkirjassa se tehdään tulevaisuuden itselle, internet-päiväkirjassa yleisölle (Vatka 2005: 223–224). Miksei internet-päiväkirjan teksti voisi kuitenkin olla yleisön lisäksi myös tulevaisuuden itselle?

Kuvia on nettipäiväkirjassa usein enemmän kuin tekstiä, usein kuvien tarkoitus on tukea kirjoitettua tekstiä (Vatka 2005: 227). Tämä yhdistää Instagram-julkaisua ja nettipäiväkirjaa. Päiväkirjaksi luokittelua sekä internet-päiväkirjan että Instagram-julkaisun kohdalla hankaloittaa kuitenkin se, että teksti on vuorovaikutteinen: teksti on kuin avoin vieraskirja, johon kuka tahansa voi halutesaan palata ja kirjoittaa kommentin. On myös havaittu, että internet-päiväkirjat ovat usein yhden asian puolesta puhuvia, vaikuttamaan pyrkiviä tekstejä, joka ei ole päiväkirjan alkuperäinen tarkoitus. (Vatka 2005: 228–229).

Päiväkirjan määrittely on hankalaa (Vatka 2005: 223). Etenkin silloin, kun päiväkirja jonkun muun kuin kohteen itsensä kirjoittama, se on melko kaukana geneerisestä päiväkirjasta (Vatka 2005: 228). Tämä on keskeisessä osassa julkaisussa eläimelle osoitetussa Instagram-profilissa. Vaikka teksti olisikin kirjoitettu eläimen näkökulmasta ensimmäisessä persoonassa, on se silti ihmisen kirjoittamaa. Vaikka todentuntuinen olisikin, julkaisu on vain arvailuja siitä, mitä eläin ajattelee omasta elämästään tai millaisia ajatuksia sillä on. Näkökulma voi siis näennäisesti olla eläimen, mutta silti kuitenkin ihmisen. Taulukossa 3 kootaan päiväkirjan keskeisimmät ominaisuudet.

Taulukko 3. Päiväkirjan tekstilajin ominaisuudet.

Tekstilajin ominaisuus	kyllä	ei	Kommentti
Nimetty vastaanottaja		X	Joissain tapauksissa joku muu saattaa lukea päiväkirjaa, tämä ei kuitenkaan ole läpinäkyvää.
Rajattu pituus/ tiivis ilmaisu		X	
Selkeä tavoite		X	Päiväkirjan kirjoittamisen tarkoitus voi vaihdella kirjoittajien välillä paljonkin.
Vakiintunut tai julkaisualustan rajoittama asettelu/ulkonäkö		X	
Tekstin henkilökohtaisuus kirjoittajalle	X		Tekstin on tarkoitus olla ennen kaikkea kirjoittajalle itselleen.

Päiväkirjatekstille tyypillistä on sen yhdistäminen aikaansa. Se on tyypillistä myös eläimen Instagram-profiilin julkaisulle. Vaikka jokaisessa julkaisussa näkyy julkaisualustan asettama päivämäärä, 103 julkaisussa (40,39 %) kaikista 255:stä on jokin aikaan viittaava ilmaisu. Ajanilmaisut ovat julkaisuissa vaihtelevia ja voivat osoittaa aikaa vuodesta vuorokaudenaikoihin. Mukaan ei ole laskettu toivotuksia, joissa mainitaan juhlapyhä, vaikka ne kertovatkin ajasta. Aineiston julkaisut sisältävät kuitenkin niin paljon juhlapyhien toivotuksia, että niiden säilyttäminen vääristäisi tulosta ajanilmauksista osana kertovaa tekstiä.

Päiväkirjatekstille luonteenomaista on myös yksikön ensimmäisen persoonan käyttö. Piirrettä on tarkasteltu yksikön ensimmäisessä persoonamuodossa olevien verbien kautta. Aineiston julkaisujen verbimuotoja tarkastellessa on syytä ottaa huomioon, että samassa julkaisussa voi esiintyä myös monissa persoonamuodoissa taipuneita verbejä. 255 julkaisusta 74:stä (29 %) löytyy yksikön ensimmäisessä persoonassa taivutettuja verbejä. Minämuotoa itsessään esiintyy aineistossa eniten kaikista verbin persoonamuodoista, mikä perustelee sen asemaa päiväkirjanomaisena tekstilajina. Tarkemmin minäkertojan variaatiosta eläimen Instagram-profiilin julkaisuissa kerrotaan luvussa 4.3.1.

4.1.3 Kuvateksti

Kuvateksti on hyvin pelkistetty julkaisu, jossa kuvan osuus tekstiin on tavallistakin selkeämmin keskiössä. Kuva ja kuvateksti ovat kuitenkin erotettavissa toisistaan. Molemmat ovat esityksiä aiheesta. Kuvateksti voi olla selkeämmin yhteydessä kuvaansa, ikään kuin toimimalla kuvan metatekstinä. Toisaalta kuvateksti voi olla selkeästi kuvasta itsenäinen, jolloin teksti kielentää kyseessä olevaa asiaa suoraan, ilman kuvaakin. Kuvatekstin tuleekin varoa toistamasta kuvan kerrontaa – hyvän lehtikuvan kohdalla tälle ei ole tarvetta. Kuvateksti on lehtijutun oheisteksti: Se on yhteydessä paitsi kuvaan, myös juttutekstiin, jonka osana se esiintyy. Kuvatekstejä on kolmenlaisia: tapahtumasta kertova kuvateksti, kuvasta kertova kuvateksti ja kehystilanteen kielentäminen. (Heikkilä 2006: 18–19; 21; 116). Kuvatekstin keskeisimpiä ominaisuuksia kokoaa taulukko 4.

Taulukko 4. Kuvatekstin tekstilajin ominaisuudet.

Tekstilajin ominaisuus	kyllä	ei	Kommentti
Nimetty vastaanottaja		X	
Rajattu pituus/ tiivis ilmaisu	X		
Selkeä tavoite	X		Tavoite on aina tukea kuvan ilmaisua, ei toistaa sitä.
Vakiintunut tai julkaisualustan rajoittama asettelu/ulkonäkö		X	Joissain tapauksissa asettelua varmasti rajoitetaan, mutta se on muokattavissa muun tekstin mukaan.
Tekstin henkilökohtaisuus kirjoittajalle		X	

Kuvatekstin kohdalla kysymykseksi voi muodostua, onko kyseessä laajempi esitys aiheesta vai tarkalleen juuri tietystä kuvasta puhuva. Kumpaakin on nähtävissä Instagramissa eläinten profiileissa. Tutkimuksessa on kuitenkin keskitytty kuvasta kertovaan kuvatekstiin. Selkeästi kuvaan viit-

taavia julkaisuja on aineiston 255 julkaisusta 30 (11,76 %). Viittaaminen kuvaan tapahtuu demonstratiivipronomineilla tai mainitsemalla kuvan, kuten esimerkeissä 7 ja 8.

(7) *hemppukisu*

Hyvää löytöeläintenpäivää! ♥Tämän pikkuisen joku oli löytänyt Helsingistä ja tuonut Viikin löytöeläintaloon. Siellä Hemppu oli ollut kuukauden, kunnes haimme hänet 11.8.2017. ♥ Hemppu oli todella masentuneen oloinen kopissaan. Kotiin tullessa kisusta tulikin todella pirteä ja seurallinen. 🐾
 #löytöeläintenpäivä#löytöeläinkissa#löytöeläinpäivä#löytöeläinpäivät#kissanarvo#rescuecat#rescuekissa#rescuacats#rescuecatofinstagram intothecat

(8) *gentlecatjeti*

Sateista kissantaita kamut 🐾 Tässä kuva viikolta, kun aurinko häikäisi ja lötköttelin isin sylissä 😊🐾 Have a happy caturday furriends 🐾 Spring and sun are here 😊 #jeti #finnishcat #maatiaiskissa #mustakissa #kissa #kissanelämää #suomikissa #blackcatsmatter #blackcatsig #blackcatsrule #blackcatlover #adoptdontshop 🐾 #rescuecat #svartkatt #katt #kass #katze #schwarzeKatze #komka #minipanther #housepanther #caturdaycuties #kočka #macska #housepanthersofinstagram #cats_of_instworld #instacat_meow #catsoffinland #caticworld #daddysboy

Esimerkissä 7 viitataan kuvaan demonstratiivipronominilla *Tämän*, jolla tarkoitetaan löytöeläintalosta adoptoitua *Hemppua*, joka esiintyy mitä todennäköisimmin julkaisun kuvassa. Esimerkissä 8 taas käytetään sekä demonstratiivipronominia *tässä* että viittaamista *kuvaan viikolta*. Kyseessä molemmissa esimerkeissä on siis kuvasta kertova kuvateksti.

Suomalaisissa sanomalehdissä kuvatekstit ovat useimmiten väitelauseita, joiden keskiössä on indikatiivimuotoinen finiittiverbi. Verbiä ei kuitenkaan esiinny kuvatekstissä välttämättä lainkaan. (Heikkilä 2006: 116). Tällaisia kuvatekstejä on aineiston 255 julkaisusta 69:ssä. Tällaiset kuvatekstit voivat sisältää esimerkiksi asiatunnisteiden lisäksi pelkästään kuvakirjoitusmerkkejä (9), tervehdyksen (10), verbittömän ilmauksen (11) tai vajaan lauseen (12).

(9) *lapinkoirammehalti*

#saariselkä #kaunispää #sunset #spring #suomenlapinkoira #finnishlapphund #naturelovers #bestfriend #landscape #finland #spring #adventure #teamKukkaDee #lappland #ulkonaperillä ♥

(10) *kotitiikeri*

Takatassun high five ja leppoisaa sunnuntai-iltaa kaikille!!

(11) *miskakissa*

Vaanimisen perusteet.

(12) *intothecat*

ainoot kuvat missä vähintään kaks kissaa vierekkäi 🐾🐾🐾 #finland

Koska aihetunnisteet ovat erotettavissa julkaisun muusta tekstistä, voidaan esimerkki 9:n ajatella sisältävän ensisijaisesti kuvakirjoitusmerkkejä. Etenkin, kun julkaisun aihetunnisteet eivät myöskään sisällä finiittimuotoisia verbejä. Kuvakirjoitusmerkit ovat hyvin yleisesti eläinten Instagram-julkaisuissa käytettyjä, niitä löytyy aineiston 255 julkaisusta 168:sta (65,8 %).

Pelkästään toivotuksen sisältäviä julkaisuja, kuten esimerkki 10, oli aineistossa useita. Kuvateksteinä ne ovat kuvan kehystilannetta kielentäviä: muun muassa esimerkissä 10 voidaan tulkita olevan sunnuntai-ilta. Esimerkki 11 kuvaa tyypillistä verbitöntä kuvatekstityyppiä, joka on vahvemmin yhteydessä kuvaansa, eikä siitä erillisenä anna lukijalle paljoakaan, vaan toimii jopa otsikonomaisesti. Esimerkki 12 taas lukeutuu finiittiverbittömiin kuvateksteihin vajaan ilmaisutapansa takia: kuvatekstistä on syystä tai toisesta jätetty pois *olla*-verbi.

Eläinten Instagram-profiilien julkaisut voidaan nähdä kuvatekstin kaltaisina teksteinä. Ne ovat aina yhdistettyjä kuvaan, mikä vaikuttaa niiden luonteeseen väistämättä. Luvussa annettujen esimerkkien kautta nähdään osa Instagram-julkaisun kuvatekstinomaisesta variaatiosta. Instagram-julkaisussa voidaan suoraan viitata kuvaan, eikä se välttämättä tarvitse finiittimuotoista verbiä. Myös finiittiverbittömien julkaisujen sisällä on eroavaisuuksia. Niitä yhdistää se, että ne ovat usein finiittiverbillisiä julkaisuja vahvemmin yhteydessä julkaisunsa kuvaan.

4.1.4 Postikortti

Kuten kuvatekstissä – ja Instagram-julkaisussa – myös postikortissa kuva on keskeisessä osassa tekstilajia. Postikortti on viestintämuoto ja tietynlainen kulttuurin ilmentymä. Postikortti nähdään kuvan, tekstin, postimerkin ja osoitetietojen kokonaisuutena. Sillä on kaksi päätehtävää: Se on esine, joka lähetetään toiselle. Toisaalta se on viestintämuoto, koska se on tarkoitettu lähettäjältä vastaanottajalle. Tällöin voidaan myös ajatella, että postikortin tekstipuoli on osittain salainen. Salainen se on kuitenkin vain puoliksi – me emme voi tietää, kuka lukee sen lähetyksensä matkalla tai sen jälkeen. Kyseessä on siis tietylle henkilölle tarkoitettu, muttei kuitenkaan salainen teksti. Tämä vaikuttaa siihen, mitä tekstiin kirjoitetaan sekä minkälainen kuva tai postimerkki valitaan. (Laakso & Östman 1999: 12–13; 17).

Tietoisuus tekstin julkisesta luonteesta yhdistää postikorttia ja Instagram-julkaisua. Postikortilla on pyrkimys kielelliseen tiiviyyteen viestin sisällön kärsimättä (Laakso & Östman 1999: 60). Myös tämä yhdistää sitä Instagram-julkaisun kanssa. Postikortin tavoitteena on hyväntuulinen, puheenomainen, jopa humoristinen, yleisilme (Laakso & Östman 1999: 93; 95; 100). Samaa voidaan sanoa useimmissa tapauksissa eläimen Instagram-profiilin julkaisusta. Erona postikortilla on taas se,

että sen lähettäminen ei ole ilmaista, ja se lähetetään lähtökohtaisesti vain yhdelle ihmiselle tai ryhmälle.

Kaikki postikortin aikaisemminkin mainitut osat – kuva, teksti, postimerkki ja osoitetiedot ovat sille pakollisia. Postikortti ei ole postikortti, ellei siinä ole tekstiä – ilman tekstiä se taas on 'vain' kuva. Postikortissa tulee myös olla merkki siitä, että se on lähetetty, postimerkki ja postileima ovat postikortille tärkeitä osia. Postikortilla halutaan harvoin sanoa mitään tarkasti artikuloitua, yksinkertaisimmillaan sillä on tarkoitus ilmaista, että lähettäjä on ajatellut vastaanottajaa ja haluaa muistaa tätä. Usein postikortin tuleekin antaa sellainen kuva, että se on spontaanisti lähetetty. Postikorteilla on erilaisia tunnistettuja muotoja vahvasti konventionaalisoituneista joulu- ja onnittelukorteista dynaamisempiin ja yksilöityihin muotoihin. (Laakso & Östman 1999: 17–19).

Postikortilla ja Instagram-julkaisua selkeämpi ja vakiintuneempi rakenne:

1. Päiväys: aika ja paikka
2. Tervehdys sanat ja puhuttelu
3. Kuvaan viittaaminen
4. Sää, maisemat, olosuhteet (etenkin lomalta lähetetyssä kortissa)
5. Vieraskielisyydet
6. Viittaus työhön/ työpaikkaan (etenkin työpaikalle lähetetyssä kortissa)
7. Toivotukset ja terveiset
8. Allekirjoitus (Laakso & Östman 1999: 96).

Instagram-julkaisu eläimen profiilissa sisältää useita postikortin rakenteen osia. Ne eivät kuitenkaan esiinny yhtä vakiintuneissa paikoissa. Julkaisuaika näkyy julkaisussa sovelluksen itsensä kautta, eli julkaisijan ei itse tarvitse kirjoittaa päivämäärää julkaisuun. Tarkemmin tutkimusaineiston analyysissä keskitytään sääilmaisuihin, vieraskielisyyksiin, toivotuksiin ja allekirjoituksiin eläinten profiilien Instagram-julkaisuissa. Kuvaan viittaamista on käsitelty jo kuvatekstin kohdalla luvussa 4.1.3. Tervehdyksistä puhutaan taas chat-viestin yhteydessä luvussa 4.1.5. Ennen tarkempaa analyysiä taulukko 5 kokoaa postikortin keskeisimmät ominaisuudet.

Taulukko 5. Postikortin tekstilajin ominaisuudet.

Tekstilajin ominaisuus	kyllä	ei	Kommentti
Nimetty vastaanottaja	X		
Rajattu pituus/ tiivis ilmaisu	X		
Selkeä tavoite		X	Tavoitteet vaihtelevat eri postikorttien välillä.
Vakiintunut tai julkaisualustan rajoittama asettelu/ulkonäkö	X		Postikortilla on hyvin vakiintunut asettelu.
Tekstin henkilökohtaisuus kirjoittajalle		X	Postikortin sisällön voivat nähdä myös muut, tästä syystä sen sisältö ei usein ole

			niin henkilökohtaista.
--	--	--	------------------------

Tarkemmin julkaisuista on tarkasteltu sääilmauksia. Niitä löytyy aineiston 255 julkaisusta 26:sta (10,19 %). Ne eivät siis ole julkaisuille kovin tyypillisiä. Vaikka aineisto on kerätty keväällä, sääilmaukset eivät ole vain yhteen vuodenaikaan sidonnaisia. Tämä johtuu oletettavasti siitä, että eri profiilien julkaisuotahti on hyvin erilainen. Esimerkissä 13 on kyse selkeästi kesästä, 15:ssä taas talvesta. Esimerkki 14 on mahdollisesti keväältä, jolloin valon määrä lisääntyy.

(13) *kotitiikeri*

Vilvoittelua helteellä. Uinti on kivaa   #swimming #lazyspa

(14) *aikataika19*

Ulkona on niin valoisa. Emännän iltavuoron jälkeen pääsee vielä ulkoileen.

(15) *kissa_koistinen*

Hei mitäs tämä nyt tarkoittaa?! Kylmä, lunta ja sade!!

Haluan ne lämpimät kelit takaisin!!!

#cat #kissa #kissakoistinen #kissanpäivät #kissanelämää #venäjänsininen #russianbluecat #russianblue #catsofinstagram #instacat

#siperiankissa #siberiancat #siberiancatsofinstagram #catsofinstagram #vilukissanaikataika

Postikorteissa sääilmaukset liittyvät selkeimmin juuri lomalta lähetettyihin kortteihin (Laakso & Östman 1999: 96). Eläinten Instagram-julkaisuissa ne voidaan kuitenkin yhdistää vahvasti myös arkeen. Ainakin esimerkki 14 liittyy selkeästi arkeen, koska mainitaan *emännän työvuoron jälkeinen* aika. Myös esimerkissä 15 esiintyvä asiatunniste #kissanelämää voi viitata siihen, että tämä – säästä mainitseminen – on kissan tavallista elämää. Esimerkin 13 asiatunniste #lazyspa taas viittaa mahdolliseen lomapäivitykseen.

Vieraskieliset ilmaukset ovat eläinten Instagram-päivityksissä useimmiten englanniksi. Useimmiten suomeksi kirjoitettu päivitys on saatettu kirjoittaa osittain tai kokonaan myös englanniksi. Mukaan ei ole laskettu niitä päivityksiä, joissa vieraskielisyyksiä löytyy vain asiatunnisteista. Rajaus on tehty siitä syystä, että usein englanninkielisten asiatunnisteiden tarkoitus Instagramissa on saavuttaa laajempaa näkyvyyttä, eli tulla löydettyksi yhä useampien käyttäjien toimesta, ei niinkään toimia viestinä lukijoille. Tämän rajauksen mukaan vieraskielisyyksiä esiintyy 255 julkaisusta 38:ssä (14,9 %). Vieraskielisyyttä osana tekstiä havainnollistaa esimerkki 16, esimerkki 17 taas päivityksen kirjoittamista sekä suomeksi että englanniksi.

(16) *lemmenkeisari*

*Ensin käytiin verkaamassa kentällä. Aika rauhallista menoa oli. Hyvin kessu oli kuulolla koko ajan. Sitten lähdettiin katsomaan mitä kylillä tapahtuu... Tehtiin ennen kuulumattoman keran **city-lenkki**. Ei ainuttakaan pyörähdystä, ei sekoilua. Yhdellä meinasi-sekoilulla selvittiin. Oon ihan **yber** onnellinen tästä päivästä. Huippua. Näitä lisää. Vielä kun lumet sulaisi niin pääsisi varmasti metsän kautta takaisin tallin pihaan eikä uppoisi metsässä.*

#lemmenkeisari #kessu #suomenhevonen #kansallisaarre #tätiratsu #puskapolle #myman #puskaputte #tädinkuljetin #ruunanrupsu #tätiratsujenaatelia #äidinpikkupoika #käymmehdessäin #rakastan #tothemoonandback #playssonnet #rakkain #timantti #vuosi2021 #kaupunkilaiskeijo #tyylillä #taajamassa #hiljennäkunohitat

(17) kairulipoika

Mamman uusi imuri? 😊👩🔧

Humom's new vacuum cleaner?

#kairulipoika #imurointiapua #paimensukuinensuomenlapinkoira #paimensukuinenlapinkoira #paimensukuinen

Esimerkissä 16 löytyvät englanninkielinen vieraskielisyys *city-lenkki* sekä saksalainen *yber*. Molemmat ovat osana tekstiä puhekielenomaisesti. Esimerkissä 17 taas koko suomeksi ensin kirjoitettu teksti on kirjoitettu myös englanniksi pienellä humoristisella *Humom's* ilmauksella täydennettynä. Syynä koko päivityksen tekstin kirjoittamiselle myös englanniksi voi olla muun kuin suomalaisen yleisön hakeminen. Instagramissa suuren kansainvälisen yleisön saavuttaminen on mahdollista. Tällaista ei kuitenkaan tapahtuisi postikortissa, ainakaan samasta syystä.

Toivotukset ovat tyypillisiä ainakin kaikista konventionaalisoituneimmille joulu- ja onnitte-lukorteille. Niitä löytyy 36 julkaisusta kaikista tutkimuksen 255:stä (14,11 %). Jotkin julkaisusta sisältävät pelkästään toivotuksen (18, 20), jotkin taas myös muuta tekstiä sen lisäksi (19).

(18) jutunaihe

Letkeää pääsiäistä 🐣❤️

(19) vapun_voima

Hyvää pääsiäistä kaikille! Joku ei oikein arvostanut pupunkorvia 🐰🥰

(20) suomenhevonen_muru

Hyvää suomenhevostenpäivää rakkaat suokkiystävät!! <3

Ajatukseltaan tällainen toivotuksen ja kuvan sisältävä Instagram-postaus on hyvin lähellä toivotuskorttia, esimerkiksi joulukorttia. Erona on jo aikaisemminkin mainittu seikka, ettei toivotus ole tietylle henkilölle tai henkilöille osoitettu, vaan muun muassa esimerkin 19 tavoin *kaikille* tai rajatumminkin esimerkin 20 tavoin *rakkaille suokkiystävälle*.

Postikortti ei ilman allekirjoitusta ole onnistunut tekstilajinsa edustaja, koska vastaanottaja ei voi tietää – kuin pääättelemällä – keltä kortti on peräisin. Instagram-julkaisussa on selvää, kenen julkaisema päivitys on, joten allekirjoitus ei olisi pakollinen. Aineiston 255 julkaisusta kahdeksasta (3,13 %) kuitenkin löytyy allekirjoitus. Esimerkit 21 ja 22 havainnollistavat eri tapoja toteuttaa allekirjoitus. Lisäksi aineistossa oli käytetty myös pelkän eläimen nimen kirjoittamista julkaisun alle.

(21) sansakissa

hyvää viikonloppuu t. 🐱🐶

(22) *kyostithecorgi*

Hyvää ja rapsutuksien täyteistä joulua! 🐾🐾🐾🐾

***Toivottaa** joulutontut,*

Kyösti ja Hilla serkukset

#joulu #hyvääjoulua #merrychristmas #happyholidays #christmas #corgination #corgisofinstagram #corgilove #corgi #welshcorgi #welshcorgipembroke #koira #koiranelämää #joulutonttu

Allekirjoittajana ei koskaan ollut pelkkä ihminen. Kuitenkin esimerkissä 21 ihminen on osana allekirjoitusta. Allekirjoitustiedot on tässä esimerkissä toteutettu kissan ja pojan kuvakirjoitusmerkkeinä. Esimerkissä 22 toivotus taas on kirjoitettu lyhenteen sijasta kokonaisuudessaan, kuten myös toivottajien nimet.

Eläinten profiilien Instagram-julkaisuista löytyy postikortille tyypillisiä osia ja piirteitä, vaikka niitä ei määrällisesti paljoa olekaan. Postikortin tekstilaji on niin vakiintunut ja omanlaisensa, ettei sen piirteitä myöskään ole mahdollista – tuskin toki tarkoituksenmukaistakaan – täysin matkia. Tekstin pyrkimys tiiviiseen ilmaisuun ja hyväntuuliseen ilmaisutapaan yhdistää kuitenkin postikorttia ja eläimen profiilissa esiintyvää Instagram-julkaisua.

4.1.5 Chat-viesti

Chat-viesti on vuoropuheluun pyrkivä, ilmaisultaan tiivis, yhdelle tai rajatulle joukolla tarkoitettu puhekielinen teksti, joka kirjoitetaan näppäimistöllä. Sitä rajoittavat käytettävän viestintäsovelluksen ominaisuudet. Chat-viestillä on siis paljon samankaltaisuuksia Instagram-julkaisuun. Erona on se, ettei Instagram-julkaisua ole tarkoitettu vain tietyille ryhmälle tai yksilölle. Tämä luonnollisesti vaikuttaa viestin sisältöön, mutta myös tapoihin, joilla viestitään. Taulukko 6 kokoaa chat-viestin ominaisuuksia.

Taulukko 6. Chat-viestin tekstilajin ominaisuudet.

Tekstilajin ominaisuus	kyllä	ei	Kommentti
Nimetty vastaanottaja	X		
Rajattu pituus/ tiivis ilmaisu	X		Yleensä pyritään puhutun kielen kaltaiseen tiiviiseen ilmaisuun.
Selkeä tavoite	X		Viestin välittäminen keskustelukumppaneiden kesken.
Vakiintunut tai julkaisualustan rajoittama asettelu/ulkonäkö	X		Julkaisualusta määrittää, miltä teksti näyttää lähetettynä. Usein viesti näkyy esimerkiksi puhekuplana tai laatikkona.

Tekstin henkilökohtaisuus kirjoittajalle	X		Voi vaihdella paljonkin, mutta mahdollisuus käydä myös yksityisiä keskusteluja, koska viestit näkyvät vain tiety(i)lle vastaanottaj(a/i)lle.
--	---	--	--

Pyrkimys vastavuoroisuuteen yhdistää chat-viestiä ja Instagram-julkaisua, vaikka toisella onkin selkeä vastaanottaja ja toisella ei. Tyypillisin esimerkki vastavuoroisesta kielenkäytöstä on tervehdys, joka vaatii itselleen vuoropariksi vastatervehdyksen. Tervehdyksen käyttäminen vuorovaiikutteisuuden luojana ei eläinten profiilien Instagram-julkaisuissa ole yleistä. Vain 7:n (2,75 %) aineiston 255 julkaisusta alkaa tervehdyksellä. Tervehdykseksi ei ole laskettu toivotuksia, kuten ”hyvää huomenta” tai ”hyvää joulua”. Esimerkit 23 ja 24 ovat esimerkkejä tervehdyksellä alkavista julkaisuista.

(23) *harri.hoo*

Morooooo! *En oo päivittänyt tänne hetkeen. Oon ollu vähän kiireinen.*

(24) *seppokoira*

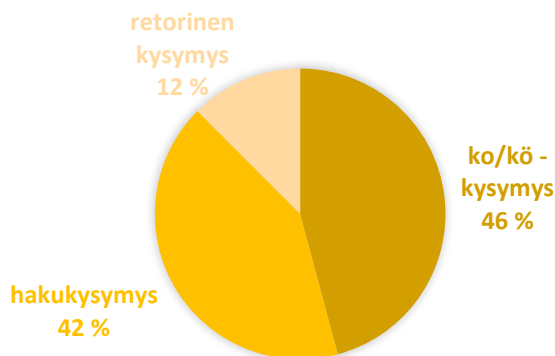
Terveisiä metsästä! *Olin just äsken tunnin verran sekoilemassa luonnon helmassa. Tuli myös paljon tarkasteltua ja nuuskittua koirien sähköposteja. Lisäksi mulle on luvattu varmuudella siankorva, joten hyvin menee, mutta menkööt!*

#pikkupapparainen #hoistotuulella #turku #kevät #dogsofinstagram #instadogs #hyvinmenee-FI

Terveisiä-ilmaisu, kuten esimerkissä 24, on laskettu tähän kategoriaan, jos se aloittaa julkaisun. Lisäksi muut tervehdyssanalla, kuten esimerkin 23 *moro*-sanalla, alkaneet julkaisut lasketaan. Tämä rajaus on tehty siitä syystä, että tervehdyksen vakiintunut paikka on keskustelun ensimmäinen vuoropari.

Toinen puheen tyypillinen vuoropari on kysymys ja vastaus. Kysymysten määrää aineistossa on jo käsitelty luvussa 4.1.1, nyt eri kysymystyyppisiä tarkastellaan lähemmin. Kysymyksiä on kolmenlaisia: ko, kö -kysymys, hakukysymys ja retorinen kysymys. Ko, kö -kysymys odottaa vastaukseen myönteistä tai kielteistä reaktiota, hakukysymykseen – joka alkaa kysymyssanalla – on mahdollista vastata myös lauseella, retorinen kysymys taas ei odota vastausta. Retorisella kysymyksellä puhuja pyrkii tyypillisesti välittämään asennettaan keskustelun aiheena olevaan asiaan, jonka hän jakaa kuulijan kanssa. (VISK § 1705). Kuvio 2 havainnollistaa eri kysymystyyppien määrää aineistossa.

KYSYMYSTYYPPIEN MÄÄRÄT PROSENTTIOSUUKSINA

Kuvio 2. Kysymystyytit prosenttiosuuksina

Aineiston 24 julkaisusta, josta löytyy kysymys, 11:ssä esiintyy ko, kö -kysymys (46 %), 10:ssä hakukysymys (42 %) ja kolmessa retorinen kysymys (12 %). Esimerkki 25 havainnollistaa ko, kö -kysymystä, 26 hakukysymystä ja 27 retorista kysymystä.

(25) *kinderthecorgi*

Saatko säkin rullattua kielen näin? 🐾 Can you do this with your tongue? #corgi #welshcorgi #pembroke

(26) *pimuthelapinkoira*

Tänään Mie treffasin tällaisten jättiheppojen kanssa. Se oli kyllä jännää. Kaikenlaisia eläimiä sitä onkin olemassa. **Mikä** on sinun lempparieläin? 🐾🐾🐾

T: Pimu 8,5kk

#pimuthelapinkoira #suomenlapinkoira #pentuelämää #pimunelämää #lapinkoira #dogsofinstagram #horsesofinstagram

(27) *lemmenkeisari*

Ajatuksia tulevaisuudesta. **Mietteitä?** Mitä seuraavaksi? Huolta ja murhetta niinkuin aina tuntuu olevan. Tämähän ei koske vaan minua vaan mahdollisesti useimpia hevosen omistajia. Kessun ilme on odottavainen. Piristyy aina kun näkee minut. Jotenkin mun sydän pakahtuu kun näen kuinka se oikein odottaa näkevänsä minut ja että pääsee minun kanssa vaan olemaan. ❤️❤️

Luulen että kessu on onnellinen kun ei joudu tekemään töitä. 🐾 Tänään käveltiin taas kentällä ja olis halunnut olla villi ja vapaa hevonen mutta päätin taas toisin. 🐾🐾🐾

Esimerkki 25 alkaa sanalla *saatko*, joka muodostaa tyypillisen ko, kö -kysymyksen. Vastauksena kysymykseen olisi siis myönteinen tai kielteinen reaktio sen mukaan, osaako lukija laittaa kielen kuvanmukaisella tavalla. Esimerkki 26 taas loppuu kysymykseen, joka alkaa tyypillisen hakukysymyksen tavoin kysymyssanalla, tässä esimerkissä tarkemmin sanalla *mikä*. Kysymykseen lempi eläimestä lukija voi vastata jopa kokonaisella lauseella. Esimerkissä 27 taas on kaksi lauseketta, jotka päättyvät kysymysmerkkiin: *Mietteitä? Mitä seuraavaksi?* Jälkimmäinen näistä on toki haku-

kysymys, koska se alkaa kysymyssanalla. Kysymykset ovat kuitenkin perusteltavissa myös retoriksi kysymyksiksi, koska ne eivät sisällä finiittiverbiä ja kuuluvat kontekstissaan kirjoittajansa ajatuksenjuoksuun hänelle itselleen tärkeästä asiasta. Retoriset kysymykset osoittavat siis kirjoittajan asennetta aihetta kohtaan. Lisäksi ne eivät odota vastausta lukijalta.

Vuoroparit, joita tervehdys ja vastatervehdys sekä kysymys ja vastaus edustavat, ovat puhekielestä havaittavia. Eläinten profiilien Instagram-julkaisujen puheenomaisen kielen havainnollistamiseksi aineistosta on näiden lisäksi tarkasteltu kahta kielen piirrettä: lauseenvastikkeita ja passiivin käyttöä 1. monikon persoonan funktiossa. Ensimmäistä niistä esiintyy puhekielessä harvemmin (Saukkonen 1972a: 32), jälkimmäinen taas kuuluu yleisiin puhekielen piirteisiin (Mantila 2004: 325–329).

Lauseenvastike tarkoittaa virkkeen sivulauseen korvaavaa rakennetta, josta puuttuu persoonamuodossa oleva verbi. Näitä löytyi aineiston 255 julkaisusta 7:stä (2,75 %). Esimerkissä 28 lauseenvastiketta on käytetty ensimmäisessä virkkeessä, jonka loppu *tytteleiden hajuja hakiessa* voitaisiin korvata myös alistuskonjunktiosivulauseella ”kun olin hakemassa tytteleiden hajuja”.

(28) *mosku_poroparoni*

*Olipas keväinen päivä tytteleiden hajuja **hakiessa** 😊🐾🌸kantohanki, emännän pipon ros-mous ja poseerauksia auringossa. Koirapojan elämää 😊 #japaninpystykorva @japaninpystykorva #keväätuntua #aamulenkkipaisemat #aamulenkki #maaliskuu*

(29) *queencat_minni*

*Tätä ne ihmiset kutsuvat uskolliseksi ystäväksi. Luulin, et **me ollaan** niitä, mut siis imuri ~ c'moon 🐾*

Ne on kyl niiin outoja. 🐾

Esimerkissä 29 passiivimuotoa käytetään monikon 1. persoonan korvaavana verbimuotona. Passiivimuoto esimerkin toisen virkkeen ilmauksessa *me ollaan* olisi siis yleiskielisessä muodossa ”me olemme”. Aineistosta tällaisia muotoja löytyi 30:stä kaikista 255 julkaisusta (11,8 %). Tyypilliseksi puhekielen piirteeksi tunnistettua passiivin käyttöä monikon 1. persoonan verbimuodon sijasta löytyi aineistosta siis enemmän kuin puhekielelle epätyypillistä lauseenvastikkeen käyttöä. Piirteet eivät ole keskenään rinnastettavissa, eikä tuloksesta täten voi tehdä kuin suuntaa antavia päätelmiä. Se on kuitenkin osoitus eläinten profiilien Instagram-julkaisujen puhekielisyydestä. Tekstilajina chat-viestin kanssa sille on yhteistä puhekielisen luonteen lisäksi pyrkimys vuorovaikutteiseen viestintään.

4.1.6 Tekstilajien piirteiden sekoittuminen ja tulkinta

Instagram-julkaisuun voi sinänsä upottaa mitä tekstilajia vain, julkaisun tunnistaminen tekstilajikseen yksittäisten kielen piirteiden avulla voi siis olla hankalaa. Joissain kohdin voidaankin ajatella, että julkaisuun on tietoisesti valittu jokin toisen tekstilajin piirre, toisessa tapauksessa juuri sama piirre on sopinut julkaisun käyttötarkoitukseen itsenään, eikä se mukaile muuten toisen tekstilajin vakiintunutta tyyliä. Taulukkoon 7 on kerätty aikaisemmissa alaluvuissa käsitellyt piirteet ja niiden prosentiosuudet.

Taulukko 7. Tekstilajien tarkastellut piirteet prosentiosuuksina eläinten profiilien Instagram-julkaisuissa.

Ominaisuus	Tarkastellut piirteet	Prosentti- osuus	Tarkastellut piir- teet	Prosentti- osuus
Retoriset keinot	imperatiivi	14/255 (5,5 %)		
	kysymys	24/255 (9,4 %)	Ko, kö -kysymys	11/24 (46 %)
			hakukysymys	10/24 (42 %)
			Retorinen kysymys	3/24 (12 %)
Toistuvat asiattunnisteet		32/51 (62,7 %)		
Aikaan viittaaminen		103/255 (40,39 %)		
Yks. 1. persoonan käyttö		74/255 (29 %)		
Kuvaan viittaaminen		30/255 (11,76 %)		
Finiittiverbittömät		69/255 (27,06 %)		
Kuvakirjoitusmerkilliset		168/255 (65,8 %)		
Sääilmaukset		26/255 (10,19 %)		
Vieraskielisyys		38/255 (14,9 %)		
Toivotus		36/255 (14,11 %)		

Allekirjoitus		8/255 (3,13 %)
Tervehdys		7/255 (2,75 %)
Puheenomaisuus	lauseenvastikkeet	7/255 (2,75 %).
	Passiivin käyttö mon. 1. p. sijasta	30/255 (11,8 %).

Tässä tutkimuksessa yhden tekstilajin kohdalla käsitelty kielen piirre voi sopia useampaan tekstilajiin, esimerkiksi kuvaan viittaaminen käsiteltiin postikortin yhteydessä, mutta se olisi yhtä hyvin voitu yhdistää myös kuvatekstin piirteiden käsittelyyn. Taulukko 7 havainnollistaa kaikkien tekstilajien yhteydessä käsitellyt piirteet, yhdistämättä niitä enää muihin tekstilajeihin, ainoastaan eläimen Instagram-julkaisuun.

Tekstilajin piirteistä esitetyt prosenttiosuudet on laskettu tutkimuksessa tarkastellun julkaisumäärän mukaan. Taulukon 7 edetessä oikealle päin, on prosenttiosuus laskettu kaventuneesta osuudesta sen mukaan, kuinka monessa julkaisuista tiettyä piirrettä on esiintynyt. ”Toistuvat asiattunnisteet” -piirteen prosenttiosuus on laskettu 35:stä, koska näin monta oli tutkimuksessa tarkasteltuja eläinten profiileja, joiden julkaisujen toistuvuudesta on tätä piirrettä tarkastellessa kyse.

Prosenttiosuuksien lukumääriä vertailtaessa taulukosta 7 on syytä ottaa huomioon, että sama julkaisu voi sisältää useampaa eri piirrettä, yksi sama julkaisu voi siis sisältää esimerkiksi molempia retorisia keinoja, toivotuksen ja tervehdyksen. Ainoastaan taulukon oikeanpuoleisten prosenttiosuuksien tulee täyttää keskenään kokonaiset sata prosenttia, koska nämä piirteet ovat toisensa poissulkevia.

4.2 Eläinten Instagram-julkaisujen tyypit

Kuten todettu, eläinten Instagram-profiileissa esiintyviä julkaisuja on vaikeaa jaotella ainoastaan kielellisten piirteidensä perusteella, koska kuten todettu, julkaisuun on mahdollista yhdistää monia kielellisiä piirteitä ja ominaisuuksia. Joitakin tavoitteensa mukaan selkeitä julkaisutyyppejä on kuitenkin mahdollista nimetä: *toivottava*, *kaupallisia tarkoituksia sisältävä*, *pelkistetty*, *arkea selostava ja seuraajien kanssa vuorovaikutukseen pyrkivä julkaisu*. Näihin tyyppeihin on myös mahdollista yhdistää kielellisiä piirteitä, joita käsiteltiin aikaisemmassa kuvassa.

Taulukko 8. Eläimen Instagram-profiilien julkaisuiden tavoitteensa mukaan luokitellut tyypit.

Tavoitteen/ toiminnan mukaan määritelty julkaisutyyppi	Esimerkki	Tyypillisimminkin tavoitteeseen yhdistettävä kielellinen piirre
1. Toivottava julkaisu	<p>intothecat</p> <p>hyvää joulua! ❤️ 🐾 ✨</p>	Toivotus
2. Kaupallisia tarkoituksia sisältävä julkaisu	<p>jutunaihe</p> <p>Jussin päivitetyn esittelyvideon linkki löytyy Biosta 😊 😊</p> <p>#jutunaihe #ori #siitosori #suomenhevonen #veljwahlsten #krafft #backontrack #orantaequus</p> <p>📷 @heidilammiphotography</p>	<p>Toistuvat asiattuneet</p> <p>Voisi olla myös: imperatiivin käyttö</p>
3. Pelkistetty julkaisu, joka ei yksinään ole informoiva.	<p>satkyipana</p> <p>Kärty</p>	Finiittiverbitön julkaisu
4. Eläimen arjesta kertova julkaisu	<p>team_costello</p> <p>Alkaa olemaan ihan talviset kelit ❄️ muutamana kerran on käyty radalla hölkäilemässä ja eilen oli lääkärintarkastus. Nyt aletaan pikku hiljaa olemaan hyvällä mallilla 🐾</p>	<p>Aikaan viittaaminen</p> <p>Voisi olla myös: minämuodon käyttäminen</p>
5. Seuraajien kanssa vuorovaikutukseen pyrkivä julkaisu	<p>kissa_koistinen</p> <p>Moro! 🐾</p> <p>Miten viikko on mennyt? 🐾 ❤️</p> <p>#cat #kissa #kissakoistinen #kissanpäivät #kissanelämää #venäjänsininen #russianbluecat #russianblue #catsofinstagram #instacat #mitäkuuluu</p>	Tervehdys, kysymys

Taulukossa 8 annetut esimerkit ovat selkeitä ja yksiselitteisiä tyyppinsä edustajia. On kuitenkin syytä huomioida, että tyypit voivat myös yhdistyä toisiinsa, eikä jokainen julkaisuista kuulu selkeästi yhteenkään nyt määritellyistä tyypeistä. Myöskään jokainen taulukossa mainittu kielellinen piirre ei kuulu ainoastaan siihen tyyppiin, johon se on taulukossa yhdistetty. Joitakin julkaisuja eläinten Instagram-profiileissa on haastavaa luokitella tavoitteensa perusteella. Tässä yhteydessä määriteltyjen tyyppien lisäksi julkaisujen tavoite voisi olla esimerkiksi viihdyttäminen tai omien

mielipiteiden tai arvojen nostaminen keskusteluun, mutta näiden tavoitteiden havainnoiminen aineistosta vaatisi kuvan laajempaa analyysiä osana julkaisua.

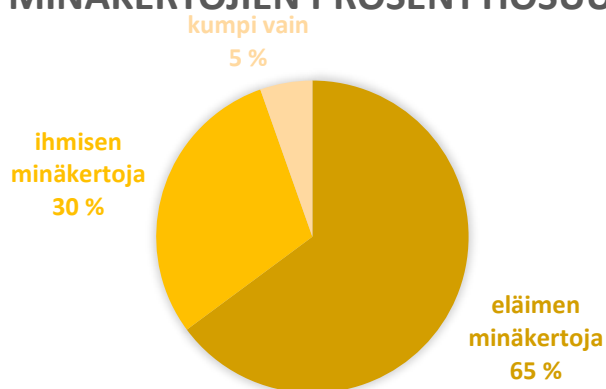
4.3 Julkaisujen fokalisaatio – Kuka puhuu, kenen ääni kuuluu?

Selvittääkseen julkaisujen fokalisaatiota, tutkija on keskittynyt tekstien persoonamuotoisiin verbeihin, jotka viittaavat elolliseen olentoon. Näiden avulla on tarkoitus selvittää, kuka julkaisuissa puhuu, mutta myös, kenestä puhutaan. Eläimen Instagram-profiileissa esiintyviä julkaisujen fokalisaatiota tarkastellessa on keskeistä – ja mielenkiintoista – pitää mielessä, että lopulta kaikki tekstiaines on kuitenkin ihmisen kirjoittamaa.

4.3.1 Eläinten Instagram-profiilien julkaisujen minäkertoja

Aikaisemmin luvussa 4.1.2 todettiin, että eläinten profiilien Instagram-julkaisuiden käytetyin verbin persoonamuoto oli yksikön ensimmäinen. Minämuotoisia verbejä löytyi 29 %:sta aineiston julkaisuista. Kuvio 2 havainnollistaa minäkertojien variaatiota. Julkaisuista, jonka verbissä/verbeissä on käytetty yksikön ensimmäistä taivutusmuotoa, 22 (30 %) on tulkittavissa ihmisen minäksi, 48 (65 %) eläimen. Neljä (5 %) minämuodoista on kuitenkin sellaisia, joita ei voi pelkän tekstin perusteella luokitella selkeästi eläimen tai ihmisen omiksi.

ERI MINÄKERTOJEN PROSENTTIOSUUDET

Kuvio 3. Eri minäkertojien osuudet kaikista minämuodoista.

Lauseyhteydessään yksikön ensimmäisessä persoonassa taivutetuista verbeistä ei voi luokitella selkeästi ihmisen tai eläimen omiksi neljässä aineiston julkaisuista. Muissa tapauksissa verbi on kontekstinsa – niin sitä ympäröivien virkkeiden kuin asiattunnisteiden – kautta mahdollista luokitella eläimen tai ihmisen kertomaksi, kuten kuvio 3 osoittaa. Esimerkit 30 ja 31 havainnollistavat

eläimen (30) ja ihmisen (31) omaksi luokiteltuja julkaisuja, koska ne sisältävät vähintään yhden lauseen, jossa on eläimelle tai ihmiselle luokiteltava yksikön ensimmäisessä persoonassa oleva verbi.

(30) *kotitiikeri*

Tulin pääsiäiseksi lomalle Kalajoen aurinkorannalle. Vähän on vielä paikat 🌸, mutta 🌸 paistaa, paikka on hieno ja täällä on paljon minullekin seurattavaa 🐾 #kalajoki #visitkalajoki #hiekkabooking #aurinkoranta

(31) *suomenhevonen_muru*

Maanantai, ei alkanut hyvin. Hirveä flunssa iski päälle ja koulusta vapaapäivä. Sen verran ulkona **kävin**, että Murusta tämmösen turpaselffiä **nappasin**. Jospa se tästä flunssasta huolimatta lähtis kuiteski viikko hyvin käyntiin. Kivaa alkanutta viikkoa kaikille! :-)

Esimerkissä 30 minämuoto voidaan osoittaa eläimen omaksi sivulauseen *kin*-liitteen sisältävän persoonapronominin *minullekin* kautta. *Kin*-liite osoittaa, että Kalajoella – jossa varmasti on etenkin ihmisille nähtävää – on sitä myös eläimelle. Myös julkaisun kolmannesta kuvakirjoitusmerkistä, jossa on silmät sydäminä oleva kissa, voidaan päätellä, että juuri kissa ihastelee Kalajokea. Esimerkissä 31 ihmiselle osoitettava minämuoto on selkeämpi. Minämuotoista verbiä *nappasin* kehystää konteksti, jossa puhutaan flunssasta ja vapaapäivästä koulusta. Nämä eivät ole eläimen elämään yhdistettäviä asioita. Lisäksi kuva on napattu *Murusta*, jonka nimeä profiili kantaa. Tämä perustelee ihmisen minämuotoa.

Esimerkeissä 32 ja 33 on julkaisu, jota on yksiselitteisesti vaikeaa osoittaa niin ihmisen kuin eläimenkään minämuodossa kerrotuksi.

(32) *suomenhevonen_demon*

Sanoisin että lunta on riittävästi. #hanki #reeniä #suomenhevonen #putsittäynnälunta #suojatpyörriijalassa

(33) *birman_taika*

🏠🐾Kartanon. ✨**Madame Taika**✨.

Tänään oli mukava hauska seikkailu täällä idyllisessä Mukkulan kartanon mailla. **Nautin...**

🐾🐾❤️🏠🐾🐾🐾

Today was a nice fun adventure here in the idyllic Mukkula Manor County. I enjoy...

🐾🐾❤️🏠🐾🐾🐾

#mukkula #mukkulankartano #pyhäbirma #kissa #birmacat #birmancats #sacredbirman #cat #finnishcat #catsofinstagram #birmanofinstagram

Toisaalta esimerkin 32 verbi *sanoa* viittaa ihmiseen, koska eläin ei sano mitään. Ihmisellä on kuitenkin tapana puhua eläimen käyttäytymisestä inhimillistävasti. Ihminen muun muassa sanoittaa eläimen ajatuksia ja lainaa niitä epäsuorasti, kuten luvussa 4.3.2 voidaan nähdä. Lisäksi esimerkin 32 asiatunnisteissa *#putsittäynnälunta* ja *#suojatpyörriijaloissa* viitataan eläimelle puettaviin suojiin ja putseihin, joiden pyöräminen ja täytyminen lumella tapahtuu eläimen jaloissa, vaikka ihmisellä voikin olla siitä näköhavainto.

Esimerkissä 33 puhutaan seikkailusta Mukkulan kartanolla. Verbi *nauttia* on yksikön ensimmäisessä taivutusmuodossa. *Nauttia* voi sekä ihminen että eläin. Eläin ei yksinään – ainakaan toi-

vottavasti – lähde seikkailulle kotoa. Toisaalta ihminen ei välttämättä kertoisi omasta hauskaista seikkailustaan kissansa Instagram-profiilissa, jos kissa ei olisi ollut retkellä mukana, vaikka näin voisi tietenkin olla. On siis pelkän julkaisun tekstin perusteella vaikeaa sanoa yksiselitteisesti, kumman minän – eläimen vai ihmisen – äänellä puhutaan. Epäselviä tapauksia eläimen tai ihmisen ”minällä” kerrottavista julkaisuista on kuitenkin aineistossa vähän.

4.3.2 Äänien referointi

Eläimien ja ihmisten äänien referointia eläinten Instagram-profiilien julkaisuissa on tarkasteltu etsimällä aineistosta suoria- ja epäsuoria lainauksia sekä kuulopuhetta ilmaisevia viittauksia. Suora lainaus tarkoittaa sanatarkkaa, hyvin usein lainausmerkeillä rajattua, johtoilmauksen sisältävää, toiselta puhujalta tai kirjoittajalta lainattua ilmausta. Epäsuorassa lainauksessa kertoja taas esittää kuulemansa tai lukemansa omin sanoin, jolloin kertojan ääni korostuu. Kuulopuhetta referoiva viittaus ilmaisee, että kyse ei ole kertojan omasta ajatuksesta, mutta ei aina kerro sen tarkemmin, ketä lainataan.

Suoria, lainausmerkeillä toteutettuja lainauksia on aineiston kahdeksassa julkaisussa. Kaksi niistä on lainattu ulkopuolisesta kirjailijalta, kahdessa lainataan eläintä ja neljässä ihmistä. Esimerkit 34 ja 35 havainnollistavat suoria lainauksia. Esimerkissä 34 lainataan ihmistä, 35:ssä eläintä.

(34) *gentlecatjeti*

Hyvää huomenta kamut 🐱 Tässä kuva viikonlopulta, kun mami heilui kameran kanssa ja sanoi ”Jeti katso kameraan otetaan selfie” . Tällainen siitä tuli 🐱 Aurinkoista viikkoa kamut 🐱 Mom wanted to take a selfie with me 🐱 Have a happy week furriends! 🐱

#jeti #finnishcat #maatiaisissa #mustakissa #kissa #kissanelämää #suomikissa #blackcatsmatter #blackcatsig #blackcatsrule #blackcatlover #adoptdontshop 🐱 #rescuecat #svartkatt #katt #kass #katze #schwarzeKatze #komka #minipanther #housepanther #kom #kočka #macska #housepanthersofinstagram #cats_of_instworld #instacat_meow #catsoffinland #catasticworld #selfiewithcat

(35) *sansakissa*

”iskä sano et on mun vuoro pelata xboxii”

Esimerkissä 34 on selkeä johtolause ”mami – – sanoi”. Lainaus on rajattu lainausmerkeillä, mikä tukee sen tulkintaa suoraksi lainaukseksi. Lainaus on osana tarinaa, jossa kissa kertoo oman näkökulmastaan otetun kuvan – oletettavasti julkaisun kuvan – takaa. Esimerkin 35 julkaisu sisältää vain lainausmerkkien sisällä olevan lainauksen, joka voidaan tulkita eläimen omaksi. Tilin nimi *sansakissa* on mahdollista nähdä ikään kuin johtolauseena, vaikka se ei sisälläkään verbiä. Se voidaan kuitenkin tulkita osoituksena siitä, että tämä lainaus on profiilin nimenkantajan, koska lainausta ei

myöskään kehystetä muulla tavoin. Toisaalta esimerkki 35 on mielenkiintoinen, koska suora lainaus sisältää epäsuoran lainauksen. Jos julkaisu tulkitaan tällä tavalla, seuraavaksi on kissan vuoro pelata pelikonsolilla, jota ”iskä”, eli eläimen oma ihminen, on jo pelannut.

On kuitenkin syytä pohtia, voidaanko eläimen kohdalla kuitenkaan ikinä puhua suorasta – tai edes epäsuorasta – lainauksesta, kun eläimen puhe on aina sanallistettu, eikä se ole alkuperäisessä muodossaan ollut puhetta? Kyseessä voisi mahdollisesti olla vapaa epäsuora esitys. Sille tyypillistä on, että alkuperäistä ja nykyistä kertojaa ei voi erottaa toisistaan (Kalliokoski 2005: 10). Toisaalta eläimen ääntä referoidessa ihmisen ääni on joka tapauksessa vahvempi, koska kieli, jolla asia ilmaistaan, on ihmisen. Lisäksi se, miten ihminen eläimen kommunikaation tulkitsee, on lopulta arvailua, vaikka eläimen kommunikaatiosta jonkin verran tiedetäänkin. Aineistossa eläimen suoraa lainaamista on ihmistä vähemmän, mikä voi osaltaan todistaa eläimen lainaamisen problematiikkaa.

Epäsuoria lainauksia on aineiston seitsemässä julkaisussa. Epäsuoriksi lainauksiksi on laskettu ne ilmaisut, jossa on selkeästi lainattu ihmistä tai eläintä, mutta lainausta ei ole rajattu lainausmerkeillä. Neljässä epäsuorista lainauksissa lainataan epäsuorasti ihmistä (36), kolmessa eläintä (37).

(36) *lapinkoirammehalti*

Huh 🤔 eilen äiti sanoi, että nyt mennään tunturiin ja niin mun reppu pakattiin .

Ihka ensimmäistä kertaa Saariselällä. Kiipesimme Kaunispäälle.

Ps. Reissutiimissä on myös mukana Bertta-koira . En muista minkä merkkinen se on, musta-pilkullinen ja oikein söpö 🐾

#kaunispää #saariselkä #sunset #landscape #springvibes #finnishlapphund #bestfriend #naturelovers #adventure

(37) *sansakissa*

miau murmau! 🐾 🎁

suora käänös: Hyvää joulua ja muistakaa ruokkia lemmikkinne 🐾

Esimerkissä 36 on johtolause ”äiti sanoi”, mutta itse lainausta ei ole laitettu lainausmerkkeihin, vaan esitetty alustuskonjunktiosivulauseessa. Esimerkissä 37 taas on pyritty lainaamaan eläimen omaa ääntä. Kissan maukuminen on siis kirjoitettu kirjaimilla. Julkaisu sisältää lisäksi käänöksen, eli ihmisen tulkinnan siitä, mitä eläin sanoo. Julkaisun voi tulkita humoristiseksi, mutta se sisältää epäsuoralle viittaukselle tyypillisesti vahvasti myös kertojan äänen.

Mäntysen (2005: 258) lähtökohtainen ajatus on, että referoinnilla voi olla tekstilajissa vakiintunut paikka ja vakiintuneet tehtävät. Hänen mukaansa yksi tekstilajin piirteistä tuntuisi olevan se, miten referointi sijoittuu tekstiin ja sen rakenteeseen. Tällaista johdonmukaisuutta ei kuitenkaan ole mahdollista tarkastella tämän tutkimuksen marginaalisesta otannasta. Annetuista esimerkeistä on

kuitenkin mahdollista huomata, että joskus lainaus esiintyy julkaisussa yksinään, toisinaan muun tekstin seassa, jolloin sitä ympäröi lainausta selventävä tekstin kautta syntyvä konteksti. Julkaisussa, joka sisältää pelkän suoran tai epäsuoran lainauksen, kuva on sen tulkinnassa yhä keskeisessä roolissa.

Kuulopuhetta referoivia viittauksia on aineistossa seitsemän. Tähän ryhmään on laskettu mukaan ne viittaukset, jossa on selkeästi sitä osoittava sana – *kuulemma* tai *muka*. Tämän kaltaiset viittaukset ovat aina peräisin ihmiseltä, joko eläimen omalta tai ulkopuoliselta ihmiseltä tai ihmisjoukolta. Eläimeltä kuultuun ei siis aineistossa viitata tällä tavalla. Tarkkaa lähdettä ei kuitenkaan aina voi osoittaa. Jos käytetään esimerkiksi jo mainittua muka-partikkelia, ei se aina kerro, mistä kuulopuhe on peräisin, kuten esimerkissä 38. Tarkoitus on ilmaista, että kyseessä on lainaus, mutta ei tarkasti sitä, keltä se on lainattu.

(38) *sulo.inen*

*Kissatko **mukamas** pitävät laatikoista*

(39) *suomenhevosoriesu*

*Tällä viikolla mulla oli vähän ekstra treeniä kun ihana Aino 10v kävi pitkästä aikaa ratsastamassa, osasinpa kuitenkin käyttäytyä kuten vanhemman herrasmiehen kuuluukin. Toiseen suuntaan oon **kuulemma** kuitenkin vähän kankeampi.... 🤔*

Esimerkissä 39 kuulopuhe on taas luultavasti orin omilta ihmisiltä peräisin, koska kellä tahansa tuskin on mielipidettä siitä, mihin suuntaan hevonen on kankea. Tämäkään ei kuitenkaan ole täysin varmaa, koska kuten todettu, kyse on *kuulemma*- tai *muka*-partikkelin sisältävissä ilmauksissa kuulopuheesta.

Eläinten Instagram-profiilien julkaisuissa lainataan niin eläintä kuin ihmistäkin. Suoria ja epäsuoria lainauksia tehdään molemmilta, kuulopuheeseen viittaavia lainauksia taas vain ihmisiltä. Tämä on osittain luonnollista, koska eläimet eivät puhu. Toisaalta eläimiä kuitenkin lainataan suorasti ja epäsuorasti, vaikka tähän liittyykin aikaisemmin tässä luvussa mainittuja tulkinnallisia haasteita.

4.4 Kenestä julkaisuissa puhutaan? – verbin eri persoonamuodot

Tarkastelussa tässä tutkimuksessa on eläimelle osoitetussa Instagram-profiilissa esiintyvä julkaisu. Lähtökohtaisesti voisi ajatella, että tällaisissa julkaisuissa puhuttaisiin lähtökohtaisesti eläimestä. Jotta saataisiin selville, kenestä julkaisuissa puhutaan, on aineistosta tulkittu lauseiden verbien persoonamuotoja. Tarkastelussa ovat siis sellaiset persoonamuotoiset verbit, joilla viitataan elolliseen olentoon. Tämän tarkastelun avulla saadaan vahvistettua tulkintaa siitä, kuka puhuu ja kenestä hän

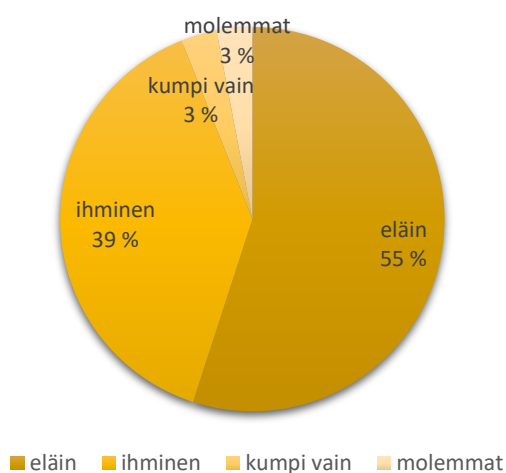
puhuu. Kuten aikaisemminkin todettu, kaikkien julkaisujen takana on kuitenkin ihminen. Tämä on syytä muistaa, vaikka joidenkin aineiston julkaisujen teksti antaakin lukijan uskoa eläimen kirjoittaneen sen.

4.4.1 Verbien yksikön ja monikon kolmannet persoonamuodot

Tarkastelemalla verbin yksikön ja monikon kolmansia persoonamuotoja pyritään saamaan esille eläimen näkökulmaa ihmisestä ja ihmisen näkökulmaa eläimestä, toisaalta voidaan saada myös viitteitä eläimen näkökulmasta eläimeen ja ihmisen näkökulmasta ihmiseen. Kun puhutaan *hänestä*, voidaan olettaa, ettei kertoja ole ainakaan se, kehen yksikön kolmannella verbimuodolla viitataan. Sama pätee monikon kolmanteen persoonamuotoon verbissä – kertoja ei ole osa *heitä*, vaan puhuu oletettavasti ryhmästä, johon ei itse kuulu. Toisaalta kolmannen persoonan käyttö on huomionarvoista myös siksi, koska kertojat, esimerkiksi lapset, voivat käyttää sitä myös itsestään puhuttaessa. Tässä niin sanotussa kolmannen persoonan henkilökeskeisessä esitysmuodossa fokalisoijana on tietoisuuden keskus, kolmatta persoonaa taas käyttää kertoja.

Aineiston 64:ssä (25,10 %) kaikista 255 julkaisusta esiintyy yksikön kolmannessa persoonamuodossa taivutettu verbi, joka viittaa elävään olentoon. Näistä 25 (39 %) puhuu ihmisestä ja 35 (55 %) eläimestä. Kahdessa julkaisussa (3 %) viitataan verbin yksikön kolmannella persoonamuodolla sekä eläimeen että ihmiseen. Kahdesta (3 %) on mahdotonta sanoa, kumpaan yksikön kolmannessa persoonamuodossa taivutettu verbi viittaa, eläimeen vai ihmiseen. Kuviossa 4 näkyy yksikön kolmannen persoonan verbimuodon variaatio sen mukaan, kehen verbimuodolla on viitattu.

Kehen yksikön kolmannella verbin persoonamuodolla on viitattu?

Kuvio 4. Verbin yksikön kolmannen persoonamuodon variaatio.

Eläimeen viitataan siis yksikön kolmannella verbimuodolla enemmän kuin ihmiseen. Tämä ei ole yllätys, jos pitää mielessä, että ihminen kirjoittaa julkaisut – ihmisen näkökulma eläimestä näkyy näiden lauseiden kautta. Toisaalta eläin oli ihmistä useammin myös minäkertoja, mikä voisi johtaa eläimen kertomaan ihmisestään ”hänenä”. Verbin eri persoonamuodot eivät kuitenkaan sulje toisiaan pois, eli eri verbimuotoja voi esiintyä joissakin julkaisuista useampia, toisissa taas vain yhtä tai ei verbejä lainkaan, kuten viimeistään luvussa 4.1.6 nähtiin.

Yksikön kolmannen persoonan verbimuodoista kahdessa julkaisussa on mahdotonta sanoa, viittaako verbimuoto ihmiseen vai eläimeen. Tällaista julkaisua havainnollistaa esimerkki 40. Julkaisu, jossa yksikön kolmannen persoonan verbimuodoilla viitataan sekä eläimeen että ihmiseen, on esimerkki 41.

(40) *sh.ori.jalopeno*

*Aamupäivän työt on tehty, **voi relata** loppupäivän*

#siitosori #stallion #oriasemalla #kesätyöt2020

(41) *kuningatar_stella*

*Stellan vapaapäivä eilisen estevalkun jälkeen. Kevyt kävelytys ja juoksutus. Poikaystävä @teamisovesa **roikuttaa** taustalla.*

*Tilin nimi vaihtui, koska Aurora **keskittyy** tänä keväänä muihin asioihin ja Stella **treenaa** täysillä.*

#kuningatarstellaauroraensimmäinen #suomenhevonenparashevonen #suomenratsu #suomenhevonen #finnhorse #horsesofinstagram #pferdesport #equestrianlife

Esimerkissä 40 jää epäselväksi ilman kuvan tulkintaa, kuka *voi relata* loppupäivän. Tämä on myös esimerkki yksikön kolmannen verbimuodon käytöstä henkilökeskeisellä tavalla, tietoisuuden keskuksen kautta. Kertoja viittaa yksikön kolmannella muodolla itseensä. Periaatteessa kumpi vain, eläin tai ihminen, olisi voinut tehdä töitä aamupäivän, koska hevosen kanssa treenaamiseen viitataan usein työn tekemisenä. Esimerkissä 41 taas viitataan yksikön kolmannen persoonan verbimuodolla ensin poikaystävänsä, sitten sekä hevosiin Aurora että Stella. Toinen *keskittyy* ja toinen *treenaa*.

Monikon kolmannen persoonan verbimuotoa käytetään 11:ssä (4,31 %) julkaisusta aineiston kaikista 255:stä. Näistä neljä (36 %) viittaa eläimiin ja seitsemän (64 %) ihmisiin. Taulukko 9 kuvaa, kuinka monikon kolmannessa persoonamuodossa olevat verbit jakautuvat eri tahojen kesken. Neljästä eläimiin viittaavasta verbimuotoa sisältävästä julkaisusta kolmessa viitataan ulkopuolisiin eläimiin, yhdessä sekä omiin että vieraisiin. Seitsemästä julkaisusta, joissa ihmisiin viitataan monikon kolmannella verbin persoonamuodolla, neljässä viitataan ulkopuolisiin ihmisiin, kahdessa omiin ihmisiin ja yhdessä sekä omiin että ulkopuolisiin ihmisiin.

Taulukko 9. Verbin monikon kolmannen persoonamuodon jakautuminen eri tahojen kesken.

Mon.3.p.	ulkopuoliset	omat	Omat ja ulkopuo- liset	Yhteensä x/11
Eläin	3	0	1	4
Ihminen	4	2	1	7

Esimerkissä 42 verbin monikon kolmannella persoonamuodolla viitataan ulkopuolisiin eläimiin – *petoihin*. Esimerkissä 43 taas viitataan omiin ihmisiin. Aikaisemmin esitellyssä esimerkissä 29 (luvussa 4.1.5) viitataan eläimen omiin sekä vieraisiin ihmisiin.

(42) *hilla_the_hikerdoggo*

*Kevätluonto on ihana ja jännittävä. Olen parhaillaan viikon reissussa vaeltamassa keskellä umpimetsää ja olen nähnyt mm. joutsenia, kurkia, teeriä, ketun, oravan, lehtokurpan ja eilen monta peuraa. Yöllä neljän aikaan minua pelotti. Menin ihan isännän viereen nukkumaan. **Ei tulleet pedot sisälle teltaan.** #hillaeurasier #outdoordog #dogsadventure #hikingdog #doglovers #fluffy #instadog #retkeily #vaelluskoira #koira #dog #doggo #hund #fluffydog #reissussa #suomenluonto #kevä*

(43) *harri.hoo*

*Viime yön poikien ilta ja Super Bowl ottaa koville. 🍌 **Ja nyt kehtaavat vielä teettää mulla somehaasteita.** 😏 Kyllä mun nenä kuulkaas pelaa vaikka nukkuisin! 🐾*

Esimerkissä 42 koira siis puhuu pedoista, eli perheestään ulkopuolisista eläimistä, joita pelkäsi yöllä teltassa. Tässä on yksi esimerkki siitä, miten eläimen näkökulma eläimestä näkyy eläinten profiilien Instagram-julkaisuissa. Eläimen näkökulma ihmisestä taas näkyy esimerkissä 43, jossa ihmiset ovat mitä luultavammin tehneet väsyneelle koiralle jekun, jonka ovat kuvanneet somehaasteeksi. Ihmisen näkökulma ihmisestä näkyy niin ikään muutamissa julkaisuista, joissa ihminen kertojana kertoo ulkopuolisista ihmisistä käyttämällä verbin monikon kolmatta persoonamuotoa. Ihmisen näkökulmaa ihmiseen on kuitenkin myös seuraavassa luvussa, jossa käsitellään verbin monikon ensimmäistä persoonaa.

4.4.2 Verbin monikon ensimmäinen persoona

Verbin monikon ensimmäisessä persoonassa esiintyviä verbejä löytyy aineiston kaikkiaan 255:stä kuudessa (2,35 %) julkaisuissa. Tutkimuksessa on kuitenkin otettu monikon ensimmäisen persoonan tarkastelussa huomioon jo aikaisemmin puhekielen piirteenä mainitun verbin passiivimuodon käyttämisen monikon ensimmäistä persoonaa kuvaavana verbimuotona, jota esiintyy 30 (11,76 %) julkaisuissa. Tämä lisäys on tehty siitä syystä, että tutkimuksessa tarkasteltu tekstilaji on selkeästi puhekielen piirteitä omaava. Tällä tavalla saadaan myös laajempi käsitys siitä, miten julkaisuissa puhutaan me-muodossa.

Yleisesti eläimen Instagram-profilista löytyvissä julkaisuissa verbin monikon ensimmäisellä persoonamuodolla viitataan eläimeen ja sen ihmiseen/ihmisiin. Näin on viidessä aineiston esiintymistä. Yhdessä julkaisussa verbin monikon ensimmäisellä persoonamuodolla viitataan ihmisiin. Passiivimuodoista, joilla tarkoitetaan verbin monikon ensimmäistä persoonamuotoa, 22 viitataan eläimeen ja sen ihmisiin, viidessä pelkästään eläimiin ja kolmessa ihmisiin. Kuvio 5 havainnollistaa tätä.

Kuvio 5. Monikon ensimmäisen persoonan osuuDET ja niiden jakautuminen aineistossa.

Kaikista 36 tapauksesta, jossa voidaan todeta olevan ”meihin” viittaava verbimuoto, 27 viittaa eläimeen ja sen ihmisiin (75 %), 5 eläimiin (14 %) ja 4 ihmisiin (11 %). Pääsääntöisesti julkaisussa puhutaan siis meistä, kun profiilin omaava eläin tai eläimen oma ihminen puhuu heistä itsestään. Tällaista havainnollistaa esimerkki 44. Esimerkit 45 ja 46 taas havainnollistavat passiivimuotoisia verbimuotoja, joilla tarkoitetaan meitä, viitataan ihmiseen ja eläimeen sekä pelkästään ihmisiin (45) tai eläimiin (46).

(44) *tofu.kissa*

*Hanna tuli katsomaan minua Tampereelta, koska en ole voinut viime aikoina aivan niin hyvin kuin tavallisesti. **Kävimme** lenkillä eilen illalla. Vetäydyin sängyn alle. Ruoka maistuu ja kevät tuoksuu.*

(45) *kukkarosuonelvi*

Hiukan ylpeenä mahtavan estetreenin jälkeen 😊

***Ollaan vaihdeltu** @linnae_ja_romeo kanssa heppoja nyt muutaman kerran ja hiljalleen alkaa herran kanssa nappulat löytymään, kerta kerralta **olla**n päästy rentoutumaan kumpikin enemmän.*

Meni aivan liian pitkä aika että ratsastin pelkkää Elviä, tuntuu että oon oppinut ratsastuksesta hurjan paljon uutta lyhyessä ajassa valmentajien ja keskenään hyvin erilaisten harrastuskave-

reiden avulla. Jos vaan siis on mahdollisuus niin menkää ihmeessä muillakin kuin sillä omalla hepalla, se todellakin kannattaa!

*Onnea on aurinko, ihanat tallikaverit ja superit hepat ♡
(46) lapinkoirakira*

***Päästiin** pitkästä aikaa kaverikuvaan Nellan kanssa 🐾 #paimensukuinenlapinkoira #suomenlapinkoira #lapinkoirakira #koirakaveri #koiratreffit #shihtzu*

Esimerkissä 44 on monikon ensimmäisessä persoonamuodossa oleva verbi ”kävimme”, jolla tarkoitetaan kissaa ja sen ihmisiä tai ihmistä. Esimerkissä 45 on niin ikään ihmiseen ja eläimeen viittaava passiivimuotoinen verbiliitto ”ollaan päästy”. Sama esimerkki kuitenkin sisältää myös verbiliiton ”ollaan vaihdeltu”, joka viittaa ainoastaan julkaisun kirjoittaneeseen ihmiseen ja julkaisuun merkittyyn ihmiseen profiilin *@linna_ja_romeo* takana. Me-muotoa tarkoittava passiivimuotoinen verbi viittaa siis pelkästään ihmisiin.

Esimerkissä 46 taas passiivimuodossa olevalla, me-muotoa tarkoittavalla verbillä ”päästiin” viitataan pelkästään eläimiin. Periaatteessa *Nella* voisi olla yhtä lailla ihminenkin, mutta julkaisun asiattunniste *#koirakaveri* todistaa sen puolesta, että *Nella* on koira. Näin ollen passiivimuotoinen verbi, joka tarkoittaa meitä, viittaa pelkästään eläimiin. Luonnollisesti kuvan tulkinnan lisääminen analyysiin antaisi varmuuden asiasta, mutta myös kahden eri koirarodun – *#suomenlapinkoira* ja *#shihtzu* – esiintyminen asiattunnisteissa perustelee tulkintaa kahden koiran kaverikuvana.

4.4.3 Verbien yksikön ja monikon toiset persoonamuodot

Usein verbin yksikön ja monikon toisen persoonan muodolla viitataan juuri lukijoihin – niin eläin kuin ihmislukijoihinkin. Muutamia sellaisia tapauksia kuitenkin löytyy, joissa yksikön toisen persoonan verbimuodoilla viitataan omaan ihmiseen tai eläimeen. Yksikön toisen persoonan verbimuotoja löytyy aineistosta 13 julkaisusta (5,10 %), monikon toisen persoonan verbimuotoja taas 16:sta (6,27 %).

Kuten sanottu, yksikön toisella persoonalla viitataan niin ulkopuolisiin eläimiin ja ihmisiin, myös omiin. Omilla tarkoitan eläimen omia ihmisiä, eli niitä, jotka eläimen puolesta tiliä ylläpitävät. Omia eläimiä taas ovat se eläin, jonka mukaan tili on nimetty ja lisäksi muut saman perheen eläimet. Taulukko 10 havainnollistaa kohteiden variaatiota.

Taulukko 10. Yksikön toisella persoonalla viitatus kohteen jakautuminen aineistossa.

Yks.2.p.	ihminen	eläin	molemmat	Yhteensä x/13
ulkopuolinen	4	2	2	8
oma	3	2	0	5

Taulukosta 10 nähdään, että vaikka yksikön toisen persoonan verbimuodoilla viitataan myös omiin ihmisiin ja eläimiin, on ulkopuolisiin eläimiin ja ihmisiin viittaaminen kuitenkin yleisempää. Esimerkit 47 ja 48 havainnollistavat omaan eläimeen (47) sekä ulkopuoliseen ihmiseen (48) viittaavia yksikön toisen persoonan verbimuotoja. Taulukossa 10 näkyvä ”molemmat” kohtaan on laskettu tapaukset, jossa on mahdotonta sanoa, viitataanko yksikön toisen persoonan verbimuodolla eläimeen vai ihmiseen.

(47) *jutunaihe*

Hmm mitäköhän sä Jussi teet 😊

(48) *lemmenkeisari*

Ensin käytiin verkkaamassa kentällä. Aika rauhallista menoa oli. Hyvin kessu oli kuulolla koko ajan. Sitten lähdettiin katsomaan mitä kylillä tapahtuu... Tehtiin ennen kuulumattoman keran city-lenkki. Ei ainuttakaan pyörähdystä, ei sekoilua. Yhdellä meinasi-sekoilulla selvittiin. Oon ihan yber onnellinen tästä päivästä. Huippua. Näitä lisää. Vielä kun lumet sulaisi niin pääsisi varmasti metsän kautta takaisin tallin pihaan eikä uppoisi metsässä. 😊

#lemmenkeisari #kessu #suomenhevonen #kansallisaarre #tätiratsu #puskapolle #myman #puskaputte #tädinkuljetin #ruunanrupsu #tätiratsujenaatelia #äidinpikkupoika #käymmehdessäin #rakastan #tothemoonandback #playssonnet #rakkain #timantti #vuosi2021 #kaupunkilaiskeijo #tyylillä #taajamassa #hiljennäkunohitat

Esimerkki 47 on selkeästi tiiviisti yhteydessä julkaisunsa kuvaan. On kuitenkin mahdollista tehdä päätelmä, että *Jussi* on suomenhevosen Jutunaiheen – jonka nimeä tili kantaa – kutsumanimi. Tällä perusteella julkaisun yksikön toisessa persoonassa oleva verbimuoto on yhdistettävissä omaan eläimeen. Esimerkissä 48 yksikön toisessa persoonassa oleva verbimuoto löytyy vasta aiheutunnisteesta *#hiljennäkunohitat*. Julkaisussa on aikaisemmin puhuttu hevosella toteutetusta maastolenkisestä, joka on osittain kulkenut myös kaupunkialueella. Ratsukko on siis kohdannut autoja ja haluaa nyt vedota lukijoihinsa. Yksikön toisella verbin persoonamuodolla viitataan siis ulkopuoliseen ihmiseen.

Toisin kuin toisen persoonan yksikkömuodoilla, monikkomuodoilla ei viitata omiin eläimiin tai ihmisiin, ainoastaan ulkopuolisiin. Tämä on kielenkäytössä hyvin luonnollista. Taulukko 11 kuvaa, kuinka monta kertaa aineistossa viitataan ihmiseen, eläimeen tai molempiin verbin monikon toisella persoonamuodolla. *Molemmat*-kategoriaan on tässä yhteydessä laskettu ne tapaukset, joissa voitaisiin puhua niin ulkopuolisille eläimille kuin ihmisillekin.

Taulukko 11. Monikon toisella persoonalla viitatus kohteen jakautuminen aineistossa.

Mon.2.p.	ihminen	eläin	molemmat	Yhteensä x/16
ulkopuolinen	4	2	10	16

Suurin osa verbin monikon toisessa persoonamuodossa olevista verbeistä (10 kpl), joilla viitataan eläviin olentoihin, on mahdollista tulkita sekä eläimiä että ihmisiä tarkoittaviksi. Tällaista tapausta havainnollistaa esimerkki 49. Tapauksia, joissa verbin monikon toisella persoonamuodolla viitataan pelkästään eläimeen tai ihmiseen havainnollistavat esimerkit 50 ja 51.

(49) *hemppukisu*

*Kohta ei enää lunta ole, kun kevät saapuu. 🌸 Näin miun mamma miulle aamulla selitti. Odotan innolla, että pääsee taas ulkoilemaan ilman, että kypälät jäätyy ja polkuanturat muuttuu kirkkaan pinkeiksi. **Odotattekos** te kevättä? 🌸🐾🐾 I'm waiting for spring, how about you? 🌸#kissa#kissanpäivät#cat#catsofinstagram#catlife#catlover#catlovers#suomikissat#suomikissatparhaatkissat#suomikissatyöt#talvikissa#talvikissat#talvikissailua*

(50) *nekkukissa*

***Tiedättekö** sen tunteen, kun saa suuhunsa kevään ensimmäisen karpäsen? Yhtä juhlaa! 🐾🌸🌸*

(51) *kuningatar_stella*

"Vapaus, tasa-arvo ja rakkaus. Toteutuvatko ne koskaan tässä matoisessa elämässä?" -Minna Canth

Toivoisin, että suhteessa hevoseen ne toteutuvat kaikki.

***Muistakaa** olla myös armollisia itsellenne **hevosihmiset**. Canthin tärkeä oppi on myös se, minkä voisi tässä harrastuksessa yrittää sisäistää: "Minä vähät välitän siitä, mitä ihmiset sanovat!"*

Hyvää perjantaita ja tasa-arvon päivää!

#equality #minnacanth #suomenhevonenparashevonen #suomenratsu #suomenhevonen #kuningatarstellaauroraensimmäinen #finnhorse #equestrianlife #equestrian #horsesofinstagram #pferdesport

Esimerkissä 49 verbin monikon toista persoonaa käytetään kysymyksessä, jolla tiedustellaan, odotavatko lukijat jo kevättä, tämä on hyvin neutraali kysymys, joka on mahdollista kysyä sekä eläimeltä että ihmiseltä. Esimerkissä 50 taas tiedustellaan, tietääkö lukija sen tunteen, kun saa kevään ensimmäisen karpäsen suuhunsa. Tiedustelun aihe on sellainen, jota ei ihmiseltä yleensä kysytä, minkä takia se on luokiteltu vain eläimille suunnatuksi. Esimerkissä 51 imperatiivimuodolla ”Muistakaa” viitataan tiettyyn ryhmään, *hevosihmisiin*, joka mainitaan myöhemmin samassa julkaisussa. Tässä tapauksessa on siis selvää, että verbin monikon toisen persoonan kehotuksella viitataan vain ihmisiin.

4.4.4 Luku kokoavasti – kuka puhuu, kenestä puhutaan?

Tässä alaluvussa kootaan yhteen luvun sisältö – verbin persoonamuotojen sekä referoinnin tyylien määrät aineistossa. Koonnin kautta on mahdollista tarkastella eri verbimuotoja tai referoinnin keinoja sisältävien julkaisujen määriä toisiinsa verrattuina. On syytä pitää mielessä, että eri verbimuodot

tai referoinnin keinot eivät sulje toisiaan pois. Prosenttiosuudet taulukon 12 vasemmalla puolella eivät siis tuota yhteensä sataa prosenttia. Taulukon 12 oikealla puolella prosenttiosuudet voivat tuottaa sata prosenttia, kun kyse on yhden ominaisuuden eri variaatioiden osuuksista. Prosenttiosuudet on merkitty taulukkoon siinä tapauksessa, että esiintymiä on riittävä määrä. Tällöin on tarkoituksenmukaista laskea prosenttiosuus.

Taulukko 12. Verbimuotojen ja referoinnin keinojen osuudet aineistosta.

Ominaisuus	Prosenttiosuus	Variaatio	Kpl (%)	Vatiaoio ihmisen ja eläimen välillä	Kpl (%)		
Verbin yks.1.p.	74/255 (29 %)			Ihmisen minäkertoja	22/74 (29,73 %)		
				Eläimen minäkertoja	48/74 (64,86 %)		
				Kumpi vain	4/74 (5,41 %)		
Verbin mon.1.p.	6/255 (2,35 %)			Eläin ja sen ihmiset	5		
				ihmiset	1		
				Passiivi mon.1.p. funktiossa	30/255 (11,76 %)	Eläin ja sen ihmiset	22
				ihmiset	3		
				eläimet	5		
Verbin yks.2.p.	13/255 (5,10 %),	oma	5	ihminen	3		
				eläin	2		
		ulkopuolinen	8	ihminen	4		
				eläin	2		
				molemmat	2		
Verbin mon.2.p.	16/255(6,27 %).	ulkopuolinen	16	ihminen	4		
				Eläin	2		
				molemmat	10		
Verbin yks.3.p.	64/255(25,10 %)			ihminen	25 (39 %)		
				eläin	35 (55 %)		
				Eläin ja ihminen	2 (3 %)		
				Kumpi vain	2 (3 %)		
Verbin mon.3.p.	11/255 (4,31 %)			ihminen	7 (64 %)		
				eläin	4 (36 %)		
Referoiminen		Epäsuora lainaus	7	eläin	3		
				ihminen	4		
		Suora lainaus	8	ulkopuolinen	2		
				eläin	2		
				ihminen	4		
Kuulopuheeseen viittaaminen	7 kpl						

Taulukon 12 oikeassa laidassa nähdään eläimeen ja ihmiseen viittaavien kielimuotojen variaatio. Kuten aikaisemmissakin alaluvuissa todettu, joukossa on myös sekä ihmiseen että eläimeen viittaa-

via kielimuotoja sekä muotoja, joiden kohteesta on ihmisen ja eläimen välillä mahdotonta sanoa, viitattu kohde voisi siis yhtä hyvin olla kumpi vain.

Verbin yksikön ensimmäinen persoonamuoto viittaa useammin eläimeen, minäkertoja on siis useammin eläin. Verbin monikon ensimmäinen persoona taas viittaa useimmin juuri Instagram-profiilin nimeä kantavaan eläimeen ja sen ihmisiin. Myös silloin, kun monikon ensimmäistä persoonamuotoa tarkoittamaan lasketaan siihen käytetyt passiivimuodot. Verbin yksikön ja monikon toisista persoonamuodoista osa kuvaa myös ulkopuolisten – ei siis profiilin nimeä kantavan eläimen ja sen ihmisen/ihmisten – ihmisten ja eläinten toimintaa. Niistä verbin yksikön toisen persoonan verbeistä, joilla kuvataan omia ihmisiä ja eläimiä, suurempi osa viittaa ihmiseen. Ulkopuolisilla verbin toisen persoonan monikko- ja yksikkömuodoilla viitataan eläintä useammin ihmiseen, vaikka enimmäistä toisen persoonan monikkomuodoista viittaakin molempiin. Verbin yksikön kolmannella persoonamuodolla viitataan useammin eläimeen, monikkomuodolla taas ihmisiin.

Epäsuoria ja suoria lainauksia löytyy aineistosta vähän. Molemmilla niistä kuitenkin referoidaan enemmän ihmistä. Tämä on luonnollista siinä suhteessa, että eläin ei puhu. Tämä ei kuitenkaan estä eläimen lainaamista niin suorasti kuin epäsuorastikaan, koska aineistosta löytyy esiintymiä molemmista. Kuulopuheeseen viittaamisen kohdalla ei voi tarkalleen sanoa, mistä asia on kuultu, mutta oletettavasti voisi ajatella, että asian voi kuulla vain ihmiseltä, joka ylipäätään puhuu. Toisaalta ihminen tulkitsee eläintä ilman puhettakin. Eläin voisi myös viitata ”kuulopuheeseen”, joka on peräisin lajitovereilta tai muilta eläimiltä.

Eläin on odotetusti eläimen Instagram-profiilien julkaisujen keskiössä. Se on ihmistä useammin minäkertoja, mutta siihen myös viitataan useammin verbin yksikön kolmannella persoonamuodolla. Tämä on mahdollista siksi, että julkaisujen variaatio kielen käytön suhteen on suuri. Verbin toisen persoonan muodoilla viitataan enemmän ihmiseen, mutta niiden voidaan ajatella olevan useimmissa tapauksissa lukijaa vuorovaikutukseen kannustavia muotoja, esimerkiksi imperatiivimuotoja. Toki joillakin verbimuodoilla viitataan eläintä enemmän ihmisiin, mutta esiintymiä näistä verbimuodoista on aineistossa vähemmän. Monikon ensimmäisellä persoonalla viitataan useimmin eläimeen ja sen ihmisiin, mikä kielii ihmisen ja eläimen läheisestä suhteesta. Ihmistä referoidaan eläintä enemmän, mutta kuten todettu, ihminen myös puhuu eläintä enemmän.

5 LOPUKSI

Tässä tutkimuksessa keskiössä on ollut verraten uusi tekstilaji, Instagram-julkaisu, rajatummin eläimelle osoitetussa profiilissa julkaistu sellainen. Instagramin kieltä ei ole tutkittu mahdollisesti, Twitterin kieltä tätä enemmän, minkä takia sosiaalisen median kielestä puhuttaessa on tukeuduttu suurelta osin Twitterin kielestä tehtyyn tutkimukseen. Tekstilajitutkimus on laajempi tutkimusalue, jonka pohjalta on tehty päätelmiä eläimen Instagramissa esiintyvän julkaisun tekstilajista. Apuna tässä on myös käytetty kustakin Instagram-julkaisuun verrattua tekstilajista tehtyä tutkimusta. Kerrontaa ja kertojaa on tutkittu paljon, jota vasten on tässä tutkimuksessa tarkasteltu julkaisujen näkökulmaa. Tämän tutkimuksen avulla voidaan saada ainoastaan suuntaa antavia tuloksia, eikä tutkimuksen tarkoitus ole muodostaa aukottomia ja yksiselitteisiä vastauksia eläimen profiilissa esiintyvän Instagram-julkaisun näkökulmasta tai tekstilajista. Tämän tutkimuksen perusteella on kuitenkin mahdollista tehdä päätelmiä näistä asioista.

Tutkimuksen aineistona on tutkijan oman Instagram-tilin kautta kerätyt 255 Instagram-julkaisua 51:stä eri profiilista, viisi julkaisua kustakin profiilista. Profiileista 17 on hevoselle, toiset 17 koiralle ja viimeiset 17 kissalle osoitettuja. Profiilit on valittu sattumanvaraisesti sillä rajauksella, että profiili on selkeästi eläimelle osoitettu, se on julkinen ja sen julkaisut sisältävät suomenkielistä tekstiä. Jokaisesta julkaisusta on lähiluennan avulla tarkasteltu erilaisia piirteitä: verbien persoonamuotoja, referoinnin keinoja sekä eri tekstilajeihin yhdistettyjä piirteitä. Aineiston luokitteluun perustuvan sisällönanalyysin avulla tiettyjä piirteitä sisältäviä julkaisujen määrää on pystytty tarkastelemaan suhteessa koko aineistoon.

Verbien persoonamuotoja tarkastellessa on otettu huomioon vain sellaiset verbin esiintymät, jotka viittaavat elolliseen olentoon. Tutkimusaineistossa eniten esiintyy verbin yksikön ensimmäisessä persoonassa olevia verbejä. Näistä suurin osa on eläimeen viittaavia. Myös toiseksi eniten aineistossa esiintyvistä yksikön kolmannen persoonan verbimuodoista suurin osa viittaa eläimeen. Tämä on mahdollista, koska julkaisut ovat keskenään hyvin erilaisia, eivätkä verbimuodot sulje toisiaan pois. Muita verbin persoonamuotoja esiintyy aineistossa yksikön ensimmäiseen ja kolmannen verbimuotoon verrattuna vähemmän. Niillä viitataan kuitenkin esimerkiksi eläimen elämänpiiristä ulkopuolisiin eläimiin sekä julkaisujen lukijoihin. Aineistosta löytyvien verbin monikon ensimmäisten persoonamuotojen lisäksi on otettu tarkasteluun myös samaa kuvaavat, puhekielessä hyvin yleisesti tunnetut passiivimuodot, joiden avulla on tarkasteltu julkaisujen *meihin* viittaavia verbimuotoja.

Eläimen profiilissa esiintyvissä julkaisuissa eläin siis esiintyy useammin minäkertojana, mutta kertoja myös viittaa siihen useammin verbin yksikön kolmannella persoonalla, eli eläin on useimmin puheen kohteena. Julkaisun näkökulma on siis eläimen, mutta myös ihmisen, joka viittaa eläimeensä yksikön kolmannella verbin persoonamuodolla. Eläimen näkökulma on kuitenkin muodostettu aina ihmisen ajattelun kautta. Eläimen näkökulma on Instagram-julkaisuissa vahva, mutta se on aina vain arvio siitä, mitä eläin ajattelee. Se on ihmisen mielikuvituksen ja tulkinnan summa. On mahdollista, että osa eläimille osoitettujen Instagram-profiilien suosioista johtuu juuri tästä: ihminen pyrkii tulkitsemaan eläintään mahdollisimman totuudenmukaisesti, koska haluaisi tietää mahdollisimman tarkasti, mitä oma lemmikki ajattelee. Kun Instagram-käyttäjälle annetaan mahdollisuus lukea ”eläimen ajatuksia”, on se eläinrakkaista ihmisistä hellyttävää ja mielenkiintoista. Instagram-käyttäjä saattaa jopa melkein unohtaa, ettei teksti ole eläimen tassusta tai kaviosta peräisin.

Eläinten profiilien Instagram-julkaisuissa näkyviä ääniä on selvitetty myös analysoimalla julkaisuissa esiintyviä referoinnin keinoja. Eläimen ja ihmisen ajattelua on lainattu julkaisuissa suoran ja epäsuoran sekä kuulopuheeseen viittaavan lainauksen keinoin. Tutkimuksen aineistossa niin suorilla kuin epäsuorilla lainauksilla lainataan useammin ihmistä. Lisäksi kuulopuheeseen viittaavat lainaukset ovat aina ihmiseltä lainattuja. Tämä ei ole yllättävää, koska ihminen puhuu. Eläintäkin kuitenkin lainataan Instagram-julkaisuissa niin epäsuorasti kuin suorastikin. Etenkin eläimen suora lainaaminen on mielenkiintoinen ilmiö. Kuten aikaisemmin todettu, ihminen kuitenkin haluaa tulkitta lemmikkiään mahdollisimman tarkasti. Lisäksi Instagram-julkaisun kevyehkö ja epämuodollinen tyyli tekstilajina mahdollistaa tällaisen: lainausmerkkejä voi käyttää suoran lainauksen merkitsijänä, vaikka totuus tällainen olekaan. Eläin kun ei ole oikeasti sanonut mitään, joten sanatarkasti sitä ei voi lainata. Toisaalta esimerkiksi kuulopuheeseen viittaaminen olisi mahdollista eläimen käytöksen kautta tehdystä tulkinnasta, esimerkiksi ”kuulemma ruoka maistuu”, jos julkaisun kuvassa olisi innokkaasti ruokaileva lemmikki. Tällaisia tapauksia ei kuitenkaan aineistossa esiinny.

Tutkimuksen kautta voidaan ajatella eläimen Instagram-profiilissa esiintyvän julkaisun olevan kevyen olemuksensa lisäksi hyvin monipuolinen teksti, jolle on haastavaa asettaa yksiselitteisiä kielellisiä piirteitä. Tekstilajin tulkintaa ohjaa sen tunnistettava julkaisualusta, joka asettaa tiettyjä rajoitteita, mutta ei kahlitse julkaisun tekstiosuutta tiettyyn muotoon. Aineiston eri julkaisut eroavat toisistaan suurestikin ja niissä on muihin tekstilajeihin tyypillisesti yhdistettyjä piirteitä. Tekstilajina eläimen profiilissa esiintyvälle Instagram-julkaisulle voidaan sen oletetun käyttötarkoituksen ja muihin tekstilajeihin yhdistettävien piirteiden perusteella määritellä viisi tyyppiä: *toivottava, kaupallisia tarkoituksia sisältävä, pelkistetty, arkea selostava ja seuraajien kanssa vuorovaikutukseen pyrkivä julkaisu*. Tässä tutkimuksessa luotu tyypittely ei kuitenkaan ole aukoton tai yksiselitteinen.

Yksi julkaisu voi sisältää monen, tai ei selkeästi yhdenkään, julkaisutyypin piirteitä, eikä kaikkia julkaisuja ole tästä syystä mahdollista jaotella aukottomasti yhteenkään tyypeistä. Tässä tutkimuksessa luotu tyypittely sopii kuitenkin mahdollisesti myös muidenkin kuin eläimen Instagram-profiileissa esiintyvien julkaisujen tulkintaan.

Tämä tutkimus on osoittanut joitakin Instagram-julkaisun piirteitä, mutta tekstilajilla on selkeästi laajemmat tutkimusmahdollisuudet. Kuvan ottaminen osaksi analyysiä mahdollistaisi laajemman analyysin tekstilajista etenkin multimodaalisena tekstinä, tämä toisi myös tässäkin tutkimuksessa luotuihin julkaisutyyppeihin uuden tarkastelukulman. Myös ylipäätään Instagramin kielessä olisi vielä paljon tutkittavaa: Miten kieli muuttuu Instagramissa? Miten Instagramille tyypillisiä tekstin ominaisuuksia – esimerkiksi asiatunnisteita – käytetään tai millaisissa tapauksissa tekstilä on seuraajien kannalta enemmän merkitystä esimerkiksi tilin seuraajien kerryttämisen kannalta? Uusia näkökulmia tekstilajin suosion syihin voisi saada esimerkiksi vertaamalla tarkasteltuja profiileita toisiinsa, muun muassa profiilien seuraajamäärä ja näin ollen julkaisujen vuorovaikutteisuus tai kunkin profiilin julkaisut suhteessa toisiinsa olisivat kiinnostavia tarkastelun kohteita.

LÄHTEET

- BAHTIN, M 1986 [1953]. *The problem of speech genres*. Teoksessa *Speech genres and other late essays* (toim. Caryl Emerson & Michael Holquist s. 60-102. Austin: University of Texas Press.
- CHRISTIE, F. & UNSWORTH, L. 2000. *Developing socially responsible language research*. Teoksessa (toim. L. Unsworth) *Researching language in schools and communities. Functional linguistic perspectives*. Cassell, 1-26.
- CRYSTAL, D 2011. *Internet Linguistics: A Student Guide*. Routledge
- DANESI, MARCEL 2020. *The Semiotics of Emoji : the Rise of Visual Language in the Age of the Internet*. London, England: Bloomsbury Academic, an imprint of Bloomsbury Publishing Plc.
- ENKVIST, N 1975. *Tekstiläingvistiikan peruskäsitteitä*. Helsinki: Gaudeamus.
- FIRTH, J. R. 1957. *Papers in Linguistics 1934-51*. London: Oxford University Press.
- FOTHERGILL, R 1995. *One Day at a Time: The Diary as Lifewriting*. *Auto/biography studies* 10.1 s. 81–91.
- HALLIDAY M. A. K. 2004. *An introduction to functional grammar*, Kolmas painos. Uudistanut Christian M. I. M. Matthiessen. Lontoo: Arnold.
- 1985. *An introduction to functional grammar*. Baltimore: Arnold.
- 1978. *Language as social semiotic: The interpretation of language and meaning*. London: Edward Arnold.
- HASAN, R. 2009. *The place of context in a systemic functional model*. Teoksessa *Continuum companion to systemic functional linguistics* (toim. M. A. K. Halliday & J. Webster). Continuum, 166–189.
- 1989. *Part B*. Teoksessa M. A. K. Halliday & R. Hasan: *Language, context and text. Aspects of language in a social-semiotic perspective*. Oxford UP / Deakin UP.
- HEIKKILÄ, E 2006. *Kuvan ja tekstin välissä : kuvateksti uutiskuvan ja lehtijutun elementtinä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- HEIKKINEN, V 2012. *Käsitteitä -Teksti*. Teoksessa *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* (toim. Heikkinen, Voutilainen, Lauerma, Tiililä, Lounela) 59–67.
- JAKOBSON, R. 1960. *Concluding statement: linguistics and poetics*. Teoksessa *Style in language* (toim. T. Sebeok), New York: Wiley, 350-377.
- KALLIOKOSKI, J 2002. *Tekstilajin taju*. Teoksessa *Äidinkielen merkitykset* (toim. Herlin, I & Kallio-koski, J & Kotilainen, L & Onikki-Rantajääskö, T). Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia.
- 2005. *Referointi ja moniäänisyys kielenkäytön piirteinä*. Teoksessa *Referointi ja moniäänisyys* (toim. Haakana, M & Kallio-koski, J) 9–42. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden Seura.
- KARVONEN, P 1995. *Oppikirjateksti toimintana*. SKST 632. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- KOSKI, M 1985. *Toiseen tekstiin viittaaminen nykyisessä kirjasuomessa*. Teoksessa *Lauseita ja ajatuksia* (toim. Mauno Koski), s. 70–179. Fennistica 5. Åbo Akademi, Finska institutionen, Turku.
- KUIKKA, L 2009. *Lehtimainoksen multimodaalisuus*. Teoksessa *Kielen piirteet ja tekstilajit* (Heikkinen, Vesa toim.) Suomen kirjallisuuden seura. Helsinki.
- KUIRI, K 1984. *Referointi Pohjois-Karjalan ja Kainuun murteissa*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden seura.
- LAAKSO, V & ÖSTMAN, J-O 1999. *Postikortti diskurssina*. Hämeenlinna: Korttien talo.
- LABOV, W 1972. *Language in the inner city: studies in Black English vernacular*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- LEECH, G & SHORT, M 1981. *Style in fiction. A linguistic introduction to English Fictional Prose*. London: Logman.
- LUUKKA, M-R 2000. *Näkökulma luo kohteen: diskurssintutkimuksen taustaoletukset*. Teoksessa *Kieli, diskurssi ja yhteisö* (toim. Sajavaara, Piirainen-Marsh) 133–160. Soveltavan kielentutkimuksen keskus. Jyväskylä.
- MALINOWSKI, B 1923. *The problem of meaning in primitive language*. Teoksessa *The Meanings of meaning* (toim. C. Ogen & I. Richards), London: Kegan Paul, 296-336.
- MALMELIN, N 2003. *Mainonnan lukutaito : mainonnan viestinnällistä luonnetta ymmärtämässä*. Helsinki: Gaudeamus.
- MANTILA, H 2004. *Murre ja identiteetti*, Virittäjä 3/2004 s. 322–346.
- MARTENS, L 1985. *The Diary Novel*. Cambridge: Cambridge University Press.
- MARTIN, J. R. 1992. *English text. System and structure*. Benjamins.
- MARTIN, J. R. & ROSE, D 2008. *Genre relations. Mapping culture*. Equinox.
- MÄNTYNYNEN, A 2005. *Referointi tekstilajipiirteinä*. Teoksessa *Referointi ja moniäänisyys* (toim. Haakana, M & Kalliokoski, J) s. 258–281. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- NORKOLA, T & RIKKINEN, E 1996. *Sivupolkuja : tutkimusretkiä kirjallisuuden rajaseuduille*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- PALTRIDGE, B 1999. *Making sense of discourse analysis*. Queensland: Antipodean Educational Enterprises.
- PLATON (SUOM. MARJA ITKONEN-KAILA) 1981. *Teokset. Neljäs osa. Valtio*. Helsinki: Otava.
- PÖNKÄ, H 2021. *Sosiaalisen median tilastot ja käyttö Suomessa: somekatsaus 04/2021*. Verkossa: <https://www.innowise.fi/fi/sosiaalisen-median-kaytto-suomessa-somekatsaus-04-2021/> [8.2.2022]
- SAUKKONEN, P 2001. *Maailman hahmottaminen teksteinä. Tekstirakenteen ja tekstilajien teoriaa ja analyysiä*. Helsinki: Yliopistopaino
- 1972A. *Kokeellisia havaintoja puhekielen ja kirjakielen eroista*. Teoksessa *Puhekieli ja ilmaisu* (Toim. Vierikko, E) s.13–32. Porvoo: WSOY.
- 1972B. *Puhekielen lauseopillisista tunnusmerkeistä*. Teoksessa *Puhekieli ja ilmaisu* (Toim. Vierikko, E) s. 49–52. Porvoo: WSOY.

- SHLOMITH & RIMMON-KENAN (SUOM. VIKARI, A) 1991. *Kertomuksen poetiikka*. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.
- SHORE, S 2012A. *Kieli, kielenkäyttö ja kielenkäytön lait systeemis-funktionaalissa teoriassa*. Teoksessa *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* (Heikkinen, Voutilainen, Lauerma, Tiililä, Lounela), 131–157
- 2012B. *Systeemis-funktionaalinen teoria tekstien tutkimisessa*. Teoksessa *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* (Heikkinen, Voutilainen, Lauerma, Tiililä, Lounela: 2012), 158–185
- SHORT, M 1988. *Speech presentation, the novel and the press*. Teoksessa *The taming of the text: explorations in language, literature and culture* (toim. Willievann Peer), s. 61-79. London: Routledge.
- SUOJANEN, T, KOSKINEN, K & TUOMINEN, T 2012. *Käyttäjakeskeinen kääntäminen*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- SWALES J. M. 1990. *Genre analysis. English in academic and research settings*. Cambridge UP.
- UNSWORTH, L 2007. *Multiliteracies and multimodal text analysis in classroom work with children's literature*. Teoksessa *New directions in the analysis of multimodal discourse* (toim. Terry D. Royce & Wendy L. Bowcher). Lontoo ja New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 331–360.
- VATKA, M 2005. *Suomalaisten salatut elämät : päiväkirjojen ominaispiirteiden tarkastelua*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- VISK = HAKULINEN, A; VILKUNA, M; KORHONEN, R; KOIVISTO, V; HEINONEN, T-R JA ALHO, I 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Verkkoersio, viitattu 31.5.2021. Saatavissa: <http://scripta.kotus.fi/visk> URN:ISBN:978-952-5446-35-7

KUVALÄHDE

Luvun 2.2.1 kuvion 1 näytönkaappauksen lähde. @seppokoira-profiilin 20.4.2021 julkaisu. Verkosta luettavissa: https://www.instagram.com/p/CN5V2EDhb_Z/ [29.11.2021]